

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

Katedra radiologie, toxikologie a ochrany obyvatelstva

Bakalářská práce

Ochrana a zabezpečení vězněných osob při vzniku mimořádné události - povodni

Vypracovala: Iva Valíková
Vedoucí práce: Ing. Libor Líbal

České Budějovice 2016

Abstrakt

Téma bakalářské práce, „Ochrana a zabezpečení vězňených osob při vzniku mimořádné události – povodni,“ bylo zvoleno pro zpracování studie, zda je věznice schopna zvládnout další povodně. A zda je možné zachovat při této mimořádné události předpisy stanovenou ochranu a zabezpečení vězňených osob.

Práce shrnuje problematiku zabezpečení vězňených osob, problematiku umístění vazební věznice, popisuje systém přípravy krizového řízení na úrovni Vězeňské služby České republiky a je podpořena výzkumem zatopení částí věznice, dle povodňových plánů.

Cílem práce bylo zpracovat studii na základě povodňových plánů, zda je věznice schopna zvládnout další povodně. A výzkumná otázka zněla: „ Je možné zachovat při této mimořádné události předpisy stanovenou ochranu a zabezpečení vězňených osob?“

Jako pomůcky, k dosažení adekvátních informací, bylo použito grafických znázornění prostorů věznice, které by byly zatopeny v závislosti na vyhlášeném stupni povodňové aktivity. V grafickém znázornění jsou posuzovány části věznice, které byly v roce 2002 zatopeny, nebo jim hrozí částečné zatopení při vzniku zvláštní povodně na vodním díle Římov.

Krizový štáb věznice jako pracovní orgán ředitelky věznice, by při hrozbě vzniku krizové situace nebo po vyhlášení krizového stavu, plnil opatření vydaná krizovým štábem generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky. Krizový štáb věznice by byl zodpovědný za zabezpečení řešení vzniklých opatření, k zamezení nebo minimalizaci následků hrozící krizové situace nebo mimořádné události ve věznici. Mohl by krizovému štábu generálního ředitelství Vězeňské služby, na základě aktuálních informací, předkládat návrhy na způsob řešení vzniklé situace. A současně by jednal o možnosti vyžádání pomoci u jiných věznic, s nimiž má uzavřenu součinnostní dohodu o vzájemné pomoci a spolupráci, nebo vyžádání pomoci ze strany policie. Vyjednávaly by se konkrétní počty sil a prostředků, které by byly k řešení situace nezbytné. Veškeré pokyny a rozkazy vyplývající ze stanovisek krizového štábu

věznice, by byly předávány jednotlivým zaměstnancům věznice přes operační středisko, prostřednictvím radiového spojení nebo rozhlasu.

Základní činností po vyhlášení krizového stavu by bylo přemístění vězněných osob do jiné věznice, toto opatření je platné pouze při dostatečné časové rezervě. Dále vyloučení volného pohybu těchto osob mimo věznici, zpřísnění kontrolní činnosti ve věznici, rozšíření kapacity věznice, započítání záchranných prací a realizace plánu vyrozumění a svozu zaměstnanců Vazební věznice České Budějovice.

Z grafů bylo na základě zpracování informací z povodňových plánů vysledováno, že při hrozbě III. stupně povodňové aktivity, bude nutná neprodlená realizace přemísťování vězněných osob ze suterénních prostorů do vyšších pater, přemístění potravin ze skladu ve sklepních prostorech opět do vyšších pater a zahájení záchranných prací na ochranu osob a majetku Vězeňské služby České republiky.

V případě déletrvajících povodní, cca déle než 3 dny, nebo i zvláštní povodně, by vyvstal problém při zabezpečování potravin, pitné vody i pohonných hmot pro náhradní zdroj elektrické energie. Ve věznici je celoročně uložena určitá rezerva pohonných hmot, ale nelze s absolutní jistotou odhadnout dobu, na jakou vystačí. Bylo by tedy vhodné, ihned při varování o možném povodňovém ohrožení, zabezpečit dostatek pohonných hmot. Jako bezpečný se jeví prostor se záložním zdrojem pitné vody. Tento prostor byl vytypován až na základě povodní v roce 2002. Bude zde tedy také částečná záruka udržení provozuschopnosti tohoto důležitého zdroje stejně jako u náhradního zdroje elektrické energie. Opět by zde ale vyvstala otázka, zda bude zdroj dostačující při déletrvajících povodních.

Další okrajově zkoumanou oblastí této problematiky byla právě možnost průlomové vlny z poškozeného vodního díla Římov. Příchod čela průlomové vlny k Vazební věznici České Budějovice by se očekával do 3 hodin. Předpokládá se, že by povodňová vlna vydržela v této části až čtyři hodiny. Pro věznici by tato událost představovala vysoké riziko ohrožení. Zaplaveno by zřejmě bylo částečně i celé přízemí. Vzhledem ke krátkému časovému úseku od vyhlášení třetího stupně povodňové aktivity by odpadla možnost pomoci ze spádových věznic při

zabezpečovacích pracích, nerealizovalo by se ani přemístění vězněných osob do jiných věznic z důvodu ohrožení bezpečnosti.

Výzkum ukázal, že je pro krizový štáb věznice nezbytné včasné varování před povodní, aby byla schopna okamžité a adekvátní reakce. Jednalo by se o neprodlené započítí záchranných prací na odvrácení působení mimořádné události a rizik s tím spojených, ztrátách na životech, zdraví, majetku i životním prostředí. Na provádění záchranných i likvidačních prací má dostatek sil v podobě odsouzených osob i dostatečného množství zaměstnanců věznice.

Vyhodnocením výsledků bylo potvrzeno, že Vazební věznice České Budějovice dostatečným způsobem řeší přípravu na mimořádné události – povodně, a to až na několik málo výjimek, které se týkají déletrvajících povodní nebo zvláštní povodně.

Vazební věznice České Budějovice je tedy schopna zvládnout další povodně, aniž by porušila předpisy stanovenou ochranu a zabezpečení vězněných osob.

Klíčová slova: mimořádná událost, ochrana a zabezpečení vězněných osob, povodeň

Abstract

The topic of the Bachelor degree thesis "Protection and security of prison's inmates during an extraordinary event - a flood," was chosen for the study, whether the prison is able to cope with more floods. And whether it is possible to maintain the prisoners protection and security stipulated by regulations during this extraordinary accident.

This thesis summarizes the issue of the inmates security, the issue of the location of the remand prison, describes a system on the preparation of crisis management by the Prison Service of the Czech Republic and is supported by the research about flooding of the prison parts according to the flood plans.

The aim of the thesis was to prepare a study on the basis of flood protection plans, whether the prison is able to manage other floods. A research question was: "Is it possible to keep the inmates protection and security stipulated by regulations during this emergency?"

An aid to achieving adequate information, was used graphic depiction of the prison area, that would have been flooded depending on the announced stage of the flood activity. In the graphical depiction there is assessed prison parts, which were flooded in the year 2002 or are at risk of partial inundation by special flood of Římov Reservoir.

During the emergency or after the emergency declaration, the crisis staff of the prison as a working service for the prison director or after a state of emergency, should undertake measures ordered by the Crisis Staff of Directorate General of Prison Service of the Czech Republic. The crisis staff of the prison should be responsible for solving security measures, for preventing or minimizing the consequences of an impending crisis or emergency in the prison. The crisis staff should be able to put forward proposals for dealing with the situation to the Staff of the Directorate General of the Prison Service on the base of current information. Concurrently the crises staff could discuss the possibility of requiring assistance from other prisons, with which a cooperation agreement on mutual assistance and cooperation was concluded, or

of requiring help from the police. The specific number of forces and resources that are necessary to resolve the situation, would be negotiated.

All instructions and orders resulting from the standpoints of the crisis staff of the prison would be passed on to individual prison employees through an operations center by radio or by broadcasting.

Basic operations after the emergency declaration would be transferring inmates to another prison, this measure applies only if there is sufficient time reserve. Furthermore, the exclusion of the free movement of these people outside the prison, tightening control activities in prisons, expansion of the prison capacity , beginning of the rescue operations and implementing a plan notification and collecting staff of the Remand Prison Ceske Budejovice.

On the based of information processing from flood plans, there was shown from diagrams, that during the third level of the flood activity it will be necessary to make a prompt relocation of prisoners from basements to higher floors, moving food from the warehouse in the basement again to the upper floors and starting rescue operations for the protection of persons and property of the Prison Service of the Czech Republic.

The case of long-time flooding, more than 3 days, or even in the case of a special flood would have arisen the problem of food security, drinking water and fuel for an alternative source of electricity. There is saved a certain reserve of fuel in the prison, but it is not possible to predict the period for which the reserve will be sufficient. Therefore immediately during the warning of a possible flood threat, it would be appropriate to ensure enough fuel. An area with an emergency drinking water storage appears to be also safe. This space was assessed as suitable only after the flood in 2002. Therefore there will be also limited warranty here to maintain the operability of this important resource. Again, the question would arise here whether the resource is sufficient in the case of long lasting floods.

Another marginally researched sphere of this issue was the possibility of the breakthrough wave from a damaged dam Rimov. The approaching of the breakthrough wave to the remand prison Ceske Budejovice would be expected within 3 hours. It is believed that the flood wave would stay in this section up to four hours. For the prison

this accident would be a high risk of threat. Probably the ground floor would be partially flooded. Due to the short time since the declaration of the third degree of flood activity, the possibility of assistance from the catchment prisons would be dropped out during security works, either the transferring of inmates to other prisons because of security threats would not be implemented.

The study showed that for the crisis staff of the prison it is necessary the well-timed warning of floods to be capable an immediate and adequate response. It would be the prompt launching of rescue works, to prevent an effect of emergency and associated risks, loss of life, health, property and the environment. The prison has enough forces for rescue and liquidation works in the form of sentenced persons and sufficient prison staff.

It was confirmed by evaluation of results, that the remand prison Ceske Budejovice adequately resolves the preparation for emergencies - floods, up to a few exceptions which relate to long lasting flooding or special flood.

Remand prison Ceske Budejovice is able to manage other floods, without violating the protection stipulated by regulations and security of inmates.

Keywords: extraordinary event, the protection and security of prison's inmates, flood

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 24. dubna 2016

Iva Valíková

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu práce panu Ing. Liboru Líbalovi za veškeré podněty a připomínky při zpracovávání bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat i všem ostatním, kteří mi jakoukoliv mírou napomohli při zpracování bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	11
1 Teoretická část	14
1.1 Vazební věznice České Budějovice a její ohrožení při povodních 2002.....	14
1.2 Činnost Vězeňské služby při ochraně a zabezpečení vězňených osob.....	15
1.2.1 Mimořádné události ve Vězeňské službě.....	16
1.2.2 Statut krizového štábu generálního ředitelství Vězeňské služby.....	18
1.2.3 Statut, členové a jednací řád krizového štábu věznice.....	19
1.2.4 Nepokoje, spolupráce s policií a součinnost mezi věznicemi.....	21
1.3 Činnost vězeňské služby po vyhlášení krizových stavů	22
1.3.1 Základní dokumentace a metodické nácviky a prověrky.....	23
1.4 Voda.....	25
1.4.1 Jedinečnost a specifika povodní	26
1.4.2 Ochrana před přirozenými a zvláštními povodněmi.....	27
1.4.3 Povodňové plány týkající se okolí věznice.....	29
1.5 Současný stav a připravenost vazební věznice	30
2 Výzkumná otázka a metodika.....	33
2.1 Výzkumná otázka	33
2.2 Metodika	33
2.2.1 Metodika zpracování.....	33
3 Výsledky	35
3.1 Výsledky výzkumu	36
4 Diskuze	46
5 Závěr	53
6 Seznam použitých zdrojů.....	56
Seznam příloh	59

Úvod

Cílem mé bakalářské práce je navrhnout dokument k připravenosti Vězeňské služby, řešit povodně v objektu Vazební věznice v Českých Budějovicích. Zpracovat studii na základě povodňových plánů a povodní, zda je věznice schopna zvládnout další povodně a neporušit tak zásady ubytování vězňů, jejich zabezpečení a ochranu. Řešit toto téma je aktuální a potřebné už z důvodu umístění vazební věznice. Ta spadá pod katastrální území České Budějovice – vnitřní město – městskou památkovou rezervaci. Dle zpracovaného vymezení ohroženého území při nejvýše známé povodni, je rozsah záplav zásadně ovlivněn poměry na řece Vltavě, a to mohutným vzduším hladiny ve spodním úseku řeky Malše. Kdy vybřežení od Mlýnské stoky a Malše postupuje do města. Dochází k přetížení Mlýnské stoky a zaplavení centra města, včetně věznice.

Manipulace na vtoku do Mlýnské stoky, s cílem úpravy průtoku stokou, je možná pouze při nižších povodních, než dojde k nekontrolovatelnému přerodu objektu vtokových stavidel. Pak se voda valí přímo na věznici. V blízkosti města se také nachází terénní vyvýšeniny: Lišovský práh, podhůří Novohradských hor a podhůří Šumavy (Blanský les). Když ještě přidáme četnost rybníků a polohu vazební věznice ohrožení je veliké.

Svou polohou na soutoku dvou velkých řek, jsou České Budějovice bohužel předurčeny k tomu, aby trpěly povodněmi více než jiná města. Byla to daň za větší bezpečí před nepřátelským vpádem, které vodní toky tehdy skýtaly středověkému městu.

Je jisté, že se povodně budou opakovat, ať už v menším či větším rozsahu. Otázka nezní zda, ale kdy přijdou a jak na ně budeme připraveni. Již v roce 1505 přišla, podle zpráv kronikáře Schneidera, do Českých Budějovic velká povodeň. Protrhla hráz Krumlovského rybníka a zničila dřevěnou konstrukci Dlouhého mostu. Krumlovský rybník se nacházel právě v místech dnešní vazební věznice, Háječku, zimního stadionu až po továrnu Koh-i-noor. Jen hráz ho oddělovala od řek Malše a Vltavy. Zkušenost s častými povodněmi druhé poloviny 19. st. donutila obyvatele Českých Budějovic k obezřetnosti a tehdy také začíná etapa snah po eliminování povodňového nebezpečí, nebo alespoň zmírnění dopadu přírodních katastrof. Srpnová povodeň 2002 byla první větší pohromou tohoto druhu od roku 1954 a vůbec první od dokončení Lipenské přehradní nádrže. Vyvrátila dosud silně zakořeněnou představu, že přehrady zaručují stoprocentní ochranu před velkými vodami. Prověřila zároveň lidské charaktery, systém koordinace záchranných prací a organizace humanitární pomoci postiženým (1).

Vazební věznice České Budějovice je komplex, který vzhledem k jeho ohrožení nelze přestavět. Prostory jsou omezené a jasně dané z bezpečnostního hlediska. Je jedinou věznicí v Jihočeském kraji. Věznice je profilována jako vazební, ale současně slouží také pro výkon trestu odsouzených mužů s dozorem a trvale pracovně nezařaditelných žen s dozorem. Ubytovací kapacita je 282 míst, přičemž na obviněné připadá 130 míst a pro odsouzené 100 míst. Věznice disponuje ještě 52 lůžky pro odsouzené, kteří jsou ve věznici jen přechodně (účast při soudních jednání, vyšetřovacích úkonech). Pokud by došlo ke stejné povodni, jako v roce 2002 a voda by zaplavila opět suterén, kde se nachází část cel, tak by to při dnešní přeplněnosti věznice znamenalo určitý problém s umístěním vězňených osob. Ve výkonu vazby totiž platí, že se odděleně umísťují muži od žen, obvinění, proti kterým je vedeno společné řízení, obvinění od odsouzených a obvinění s infekčním nebo duševním onemocněním. Dále také musí být dodrženo základní vybavení cel. Pro každého obviněného i odsouzeného musí být v cele lůžko a uzamykatelná skříňka na uložení osobních věcí.

Vězeňská stráž musí denně zajistit mnoho činností, od realizací vycházek v určených vycházkových prostorech, předvádění vězňených osob k orgánům činným v trestním řízení, advokátům, obhájcům, zástupcům církví a náboženských společností, k návštěvám osob blízkých k vězňeným osobám. Vězňené osoby mají právo na zdravotnické ošetření, osobní hygienu, na výdej stravy, preventivně výchovné, vzdělávací, zájmové a sportovní programy. V případě mimořádné situace – povodně, kdy budou omezena tato práva vězňených osob, existuje reálná hrozba vzniku nepokojů.

Při povodni hrozí věznici narušení dodávek elektrické energie a pitné vody s následky ohrožení životů a zdraví vězňených osob požitím kontaminované pitné vody, nedostatečné hygieny, vzniku epidemií nebo hromadných onemocnění. Dalším vážným ohrožením fungování vězeňského systému je dopravní infrastruktura. Při poškození komunikací nelze dodržet převozy vězňů, ať už k soudnímu jednání, k přemístění do jiné věznice nebo k lékařskému ošetření. V jižních Čechách bylo v srpnu 2002 uzavřeno přes 31 mostů a 15 úseků silnic I. třídy, včetně příjezdové silnice k věznici. Kvůli uzavření silnic a nedostupnosti věznice také hrozí, že bude vážnout zásobování potravinami a dalšími nezbytnými potřebami.

Touto prací se pokusím zjistit, jaké prostory věznice budou zatopeny v závislosti na vyhlášeném stupni povodňové aktivity. Jestli budeme schopni celkově zabezpečit chod věznice při mimořádné události a přitom dodržet předpisy stanovenou ochranu

a zabezpečení vězňů. Ke zpracování tohoto tématu jsem si vybrala grafy, které se mi zdají jako nejpřehlednější pro ilustraci zatopení částí věznic.

1 Teoretická část

Pro povodně je typické, že se mohou vyskytnout kdekoliv a kdykoliv a záleží jen na tom, zda bude naše příprava na ně dostačující. Bohužel právě jedinečnost každé povodně je tím největším problémem. Pro Českou republiku jde v případě povodní o největší přímé nebezpečí z oblasti přírodních katastrof.

1.1 Vazební věznice České Budějovice a její ohrožení při povodních 2002

V roce 1902 bylo rozhodnuto o výstavbě justičního paláce v Českých Budějovicích. Zde měl být spolu s věznicí i krajský a okresní soud. Již v roce 1905 kolaudační komise konstatovala, že novostavba může být započata v užívání. Do země zaražené piloty z dubového dřeva a na nich vztyčené dvoumetrové cihlové základy, odizolované asfaltem zajistily, že stavba byla suchá. Justiční palác byl totiž postaven v místě vysušeného Krumlovského rybníka, a tato skutečnost vzbuzovala od samého počátku stavby obavy (2).

Sto let nato se však ukázalo, že tyto obavy z narušení stability objektu byly zbytečné. Riziko a nebezpečí, přišlo odjinud.

Při povodních v roce 2002 byla právě českobudějovická věznice nejvíce ohroženou ze všech českých věznic. V ranních hodinách 8. 8. 2002 vnikla do Českých Budějovic stoletá voda. Opadla již během odpoledne, a tak se od rána rozběhly ve věznici úklidové práce. Odčerpávala se voda ze sklepních prostor a vynášely se zničené věci. Bohužel začalo opět pršet a vlhkostí přesycená půda již nedokázala pohltit další přívaly a hrozila druhá povodňová vlna.

V neděli 11. 8. 2002 okolo osmnácté hodiny, byl ve věznici vyhlášen plán vyrozumění a svozu zaměstnanců věznice. Příslušníci i civilní zaměstnanci byli povoláni do služby a mimo jiných neodkladných činností, stavěli i protipovodňovou stěnu z pytlů naplněných pískem. Byly rozmístěny všude tam, kde hrozilo nebezpečí průniku vody do objektu (3). Během pondělí 12. 8. 2002, hladina řek opět nezadržitelně stoupala a ve večerních hodinách řeky Vltava i Malše vystoupaly z koryt. Zatopeno bylo celé historické jádro města včetně věznice. Tlak vody překonal veškerá připravená opatření ve věznici a byly zaplaveny sklepní prostory. Byl vyhlášen stav ohrožení věznice. Voda zmizela až

přes noc na 14. 8. Opět se rozběhly úklidové práce ještě většího rozsahu, než při první vlně. Jednalo se o nával spousty odpadků, větví a bahna (4).

V roce 2002 bylo dostatek techniky na odčerpávání vody ve věznici díky hasičskému záchrannému sboru a dobrovolným hasičům. Ve městě tehdy mělo působit 450 mužů z 20 sborů. Byla ale nutná i spolupráce s vodárenskou 1. JVS na zásobování vodou, s jihočeskou energetikou, plynárnou, technickým službám, teplárnou i firmou ASA, která svážela odpad (5).

1.2 Činnost Vězeňské služby při ochraně a zabezpečení vězňených osob

Vězeňská stráž musí denně zajistit mnoho činností, jedná se především o realizace vycházek v určených vycházkových prostorech, předvádění vězňených osob k orgánům činným v trestním řízení, advokátům, obhájcům, zástupcům církví a náboženských společností, dále realizaci návštěv osob blízkých k vězňeným osobám. Denní činností je také předvádění vězňených osob do zdravotního střediska uvnitř věznice, ale i převoz do civilních zdravotnických zařízení, a v neposlední řadě i zajištění eskort vězňených osob k soudům a přemísťování vězňů do jiných věznic. Vězňeným osobám je také 3x denně v souladu s časovým rozvrhem dne vydávána strava. Dle Vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č.109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby je stanoveno, že k omezení negativních účinků izolace obviněného od společnosti jeho vzetím do vazby a v souladu s účelem vazby, věznice vytváří vhodné podmínky pro preventivně výchovné, vzdělávací, zájmové a sportovní programy. Věznice je současně povinna, vytvořit náležité podmínky pro dodržování osobní hygieny obviněných tak, aby bylo zajištěno denní umývání, pravidelné holení a vykonávání běžných hygienických úkonů. Věznice zajišťuje, aby obvinění měli možnost koupání v teplé vodě nejméně dvakrát týdně. Pracující odsouzení každý den (6) (7).

V případě mimořádné situace – povodně, kdy budou omezena tato práva vězňených osob, existuje reálná hrozba vzniku nepokojů. Postupem vazebních věznic, věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence při vzniku a řešení nepokojů nebo jiných hromadných nezákonných vystoupení osob, se zabývá Sbírka nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky. Zde jsou dále stanoveny úkoly a povinnosti příslušníků i ostatních zaměstnanců Vězeňské služby České republiky (8).

Při povodni hrozí věznicí také narušení dodávek elektrické energie, pitné vody s následky ohrožení životů a zdraví vězňených osob požitím kontaminované pitné vody, nedostatečné hygieny, vzniku epidemií nebo hromadných onemocnění.

Strava se poskytuje obviněným i odsouzeným podle stravní normy, která obsahuje složení, množství a nutriční hodnotu potravin v rámci stanoveného peněžního limitu na osobu a den v závislosti na věkové kategorii, zdravotním stavu a případném pracovním zařazení obviněného (6) (7).

Dalším vážným ohrožením fungování vězeňského systému je dopravní infrastruktura. Při poškození komunikací nelze dodržet převozy vězňů, ať už k soudnímu jednání, k přemístění do jiné věznice nebo k lékařskému ošetření.

Přemístit obviněného do jiné věznice lze jen na základě písemného příkazu soudu. Pouze ve zvlášť odůvodněných případech, lze obviněného přemístit do jiné věznice orgánem Vězeňské služby. Odsouzený se může přemístit na přechodnou dobu do jiné věznice, mimo jiné důvody i na návrh ředitele věznice, z důvodů hodných zvláštního zřetele, kam by zajisté MU spadala. Odsouzený smí být přemístěn pouze do věznice, ve které je zřízeno oddělení stejného základního typu, v němž vykonává trest, nebo do věznice, ve které je zřízeno přijímací oddělení (9). V jižních Čechách bylo ale v srpnu 2002 uzavřeno přes 31 mostů a 15 úseků silnic I. třídy. Kvůli uzavření silnic a nedostupnosti věznice také při povodni hrozí, že bude vážnout zásobování potravinami a dalšími nezbytnými potřebami.

1.2.1 Mimořádné události ve Vězeňské službě

NGŘ 1/2013 o mimořádných událostech ve Vězeňské službě České republiky stanoví okruh mimořádných událostí ve Vězeňské službě, druhy mimořádných událostí, způsob jejich hlášení a povinnosti občanských zaměstnanců nebo příslušníků Vězeňské služby související s prevencí a při vzniku mimořádné události. Popisuje činnost hlásné služby, zajišťující přesnou a včasnou informovanost generálního ředitele Vězeňské služby, ministra spravedlnosti a dalších zaměstnanců Ministerstva spravedlnosti České republiky určených ministrem.

Pro účely tohoto nařízení se rozumí mimořádnou událostí ve Vězeňské službě událost, která ohrožuje nebo poškozuje chráněné hodnoty nebo práva a oprávněné zájmy, kterými

jsou: 1. život nebo zdraví zaměstnance, osoby ve výkonu vazby, ve výkonu trestu odnětí svobody nebo výkonu zabezpečovací detence, popřípadě jiné osoby, které se nachází v objektech nebo prostorech Vězeňské služby v přímé souvislosti s plněním úkolů Vězeňské služby, 2. majetek ve správě Vězeňské služby, 3. životní prostředí uvnitř i vně objektů a prostorů Vězeňské služby v souvislosti s činností Vězeňské služby. Mimořádné události se z hlediska jejich závažnosti a následků člení na závažné mimořádné události a mimořádné události méně závažné. K tomu stanoví, co se pokládá za závažnou mimořádnou událost, a to, akutní ohrožení zdraví nebo života zaměstnanců nebo vězňených osob nebezpečím na pracovišti, ve stravování, v zásobování pitnou vodou nebo při odstraňování veškerých druhů odpadů. Za mimořádnou událost méně závažnou pokládají mimo jiné i události, které významně ovlivňují provozní podmínky organizační jednotky, nebo zotavovny (např. vznik požáru, průmyslové nebo ekologické havárie, živelná pohroma), a dále ty události, které ovlivňují bezpečnost (např. závada na prvcích technického zabezpečení objektů – elektrický zabezpečovací systém, CCTV sledovací systém, systém kontroly vstupu, dorozumívací zařízení) (10).

Účelem NGR 29/2013 je stanovit základní druhy činností Vězeňské služby České republiky po vyhlášení krizových stavů, postup organizačních jednotek Vězeňské služby při řešení některých krizových situací a mimořádných událostí, včetně úkolů souvisejících s jejich řešením, rozsah dokumentace využívané při řešení mimořádných událostí, jakož i statut a jednací řád krizového štábu Vězeňské služby a výstroj a výzbroj příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby, při řešení mimořádné události a krizových situací. Jedná se v první řadě o přemístění vězňených osob do jiné věznice nebo vyloučení volného pohybu těchto osob mimo věznici, zpřísnění kontrolní činnosti ve věznicích a rozšíření kapacity věznic dle Typového plánu krizové situace, „Narušení zákonnosti velkého rozsahu“, a v neposlední řadě i realizace plánu vyrozumění a svozu zaměstnanců Vězeňské služby, po vyhlášení všech krizových stavů, a to v souvislosti se zákonnou pracovní povinností, mimo těch zaměstnanců, kteří jsou od pracovní povinnosti osvobozeni dle zákona 240/2000 Sb., o zajišťování obrany České republiky (12). Základní druhy činností Vězeňské služby po vyhlášení krizových stavů, se rozpracovávají v krizovém plánu Vězeňské služby a v dílčím plánu obrany Ministerstva spravedlnosti České republiky (11).

Základním prostředkem připravenosti věznice k řešení mimořádné události, krizové situace a vyhlášení krizových stavů je plán vyrozumění a svozu zaměstnanců věznice (12). Dokumentaci k plánu vyrozumění zpracovává a nejméně jedenkrát měsíčně, zpravidla na

začátku kalendářního měsíce aktualizuje na generálním ředitelství rada Vězeňské služby pro krizové řízení a ve věznicích zástupce vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže pro služební přípravu. K ověření akceschopnosti a připravenosti věznice na řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášení krizových stavů se provádějí příslušné prověrky, jejichž obsahem je zejména realizace základní varianty plánu vyrozumění, realizace zesíleného střežení, pokud je to účelné k řešení dané situace, řešení navozené modelové situace (mimořádné události nebo krizové situace vycházejí ze specifík prověřované věznice), prověření dodržování schválených postupů činností zaměstnanců věznice, dle dokumentace k řešení krizových stavů a mimořádných událostí. Dále činnost krizového štábu věznice při řešení navozené modelové situace a kontrola základní dokumentace. Při prověření akceschopnosti se řeší možná reálná situace, tedy bez hrozby nebezpečí z prodlení, ale naopak s důrazem na procvičení schválených postupů a metodiky (13).

1.2.2 Statut krizového štábu generálního ředitelství Vězeňské služby

Krizový štáb generálního ředitelství Vězeňské služby je pracovním orgánem generálního ředitelství k řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů v rámci Vězeňské služby (13). Krizový štáb ředitelství je zřízen v souladu se zvláštním právním předpisem (14). Krizový štáb ředitelství zabezpečuje koordinaci, sledování a vyhodnocování stavu realizace opatření přijímaných vládou, ministerstvem spravedlnosti nebo Ústředním krizovým štábem k zamezení vzniku nebo k řešení vzniklé krizové situace, mimořádné události nebo jiné závažné události v působnosti Vězeňské služby a poskytuje podporu činnosti věznicím. K tomu krizový štáb ředitelství zejména:

- a) zabezpečuje operativní koordinaci opatření prováděných věznicemi,
- b) provádí posouzení vývoje situace, obsahu a přiměřenosti opatření přijímaných věznicemi,
- c) připravuje generálnímu řediteli podklady pro jednání Ústředního krizového štábu, případně podklady pro jednání krizového štábu ministerstva spravedlnosti, včetně návrhů opatření v působnosti Vězeňské služby k řešení dané situace (13).

Aktivace krizového štábu ředitelství se provádí, v případě hrozby vzniku nebo po vzniku krizové situace nebo mimořádné události nebo jiné závažné události, která

se dotýká činnosti Vězeňské služby. O aktivaci krizového štábu ředitelství rozhoduje generální ředitel a v době jeho nepřítomnosti předseda nebo místopředseda krizového štábu ředitelství. Zasedání krizového štábu ředitelství řídí generální ředitel, v době jeho nepřítomnosti předseda, v době nepřítomnosti předsedy místopředseda, v době nepřítomnosti místopředsedy rada Vězeňské služby pro krizové řízení (13). Projednávání utajovaných informací na zasedání krizového štábu ředitelství se mohou účastnit pouze osoby, které jsou držiteli Oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci, stupně utajení Vyhrazené nebo Osvědčení fyzické osoby a jsou poučeny, dle § 6 odst. 1 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti (15).

Závěry ze zasedání krizového štábu ředitelství jsou přijímány: a) ve formě informace, pokud jsou určeny pro generálního ředitele, ministerstvo spravedlnosti nebo pro Ústřední krizový štáb, b) ve formě individuálního řídicího aktu, pokud jsou určeny krizovým štábům věznic (13).

1.2.3 Statut, členové a jednací řád krizového štábu věznice

Krizový štáb věznice je pracovním orgánem ředitele věznice k řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů v rámci příslušné věznice. Krizový štáb věznice po vyhlášení krizového stavu, jakož i při hrozbě vzniku krizové situace nebo při jiných závažných situacích, souvisejících se zajištěním bezpečnosti České republiky, zabezpečuje plnění opatření přijímaných krizovým štábem ředitelství. Krizový štáb věznice zabezpečuje řešení vzniklých nebo přijetí odpovídajících opatření k zamezení nebo minimalizaci následků hrozících krizových situací nebo mimořádných událostí v příslušné věznici, případně předkládá krizovému štábu ředitelství návrhy a způsoby řešení vzniklé situace, včetně dalších relevantních informací a vyžaduje-li to řešení vzniklé situace, spolupracuje s věznicemi v příslušné oblasti (13).

Složení krizového štábu věznice

- a) ředitel věznice, pokud není povolán do krizového štábu ředitelství,
- b) předseda krizového štábu věznice, kterým je zpravidla I. zástupce nebo služební zástupce ředitele věznice, pokud se ředitel věznice nerozhodne řídit krizový štáb sám,

- c) vedoucí, nebo jimi určení zástupci, těch oddělení, jež stanoví ředitel věznice prováděcím předpisem,
- d) zástupce vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže pro služební přípravu,
- e) ostatní zaměstnanci, jež stanoví ředitel věznice prováděcím předpisem (např. tiskový mluvčí, asistentka ředitele věznice provádějící zápis z jednání krizového štábu věznice, vyjednaváč, požární a bezpečnostní technik) (13).

Aktivace krizového štábu věznice se provádí na základě rozhodnutí generálního ředitele, krizového štábu ředitelství nebo ředitele věznice

Zasedání krizového štábu věznice řídí ředitel věznice, v době jeho nepřítomnosti předseda krizového štábu věznice, v době jeho nepřítomnosti zástupce vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže pro služební přípravu. Zasedání krizového štábu věznice je neveřejné a řídí se tímto jednacím řádem. Projednávání utajovaných informací na zasedání krizového štábu věznice se mohou účastnit pouze osoby, které jsou držiteli Oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené nebo Osvědčení fyzické osoby a jsou poučeny § 6 odst. 1 zákona č.412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti (15). Závěry ze zasedání krizového štábu věznice jsou přijímány ve formě individuálního řídicího aktu, pokud jsou určeny zaměstnancům věznice. Ze zasedání krizového štábu věznice je pořizován zápis, případně i zvukový záznam (13).

Zápis ze zasedání krizového štábu věznice zpravidla obsahuje

- a) důvod aktivace krizového štábu věznice, datum a čas svolání zasedání krizového štábu věznice,
- b) čas a místo zahájení zasedání krizového štábu věznice
- c) prezenční listinu
- d) stručný obsah úvodního seznámení se situací provedeného řídicím zasedání,
- e) záznam jednotlivých projednávaných bodů, včetně výčtu příslušných závěrů zasedání krizového štábu ředitelství,
- f) čas ukončení zasedání krizového štábu věznice,
- g) podpis zaměstnance, který řídí zasedání krizového štábu věznice a zapisovatele (13).

1.2.4 Nepokoje, spolupráce s policií a součinnost mezi věznicemi

Při vzniku nepokojů, by se věznice řídila Nařízením č. 4 ze Sbírký nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky, ročník 2015. Toto nařízení stanoví postup vazebních věznic, věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence při vzniku nepokojů nebo jiných hromadných nezákonných vystoupení osob ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a osob ve výkonu zabezpečovací detence.

Toto nařízení stanoví opatření v případě hrozby vzniku nepokojů nebo jiných hromadných nezákonných vystoupení vězňených osob, kdy se především aktivuje krizový štáb věznice dle § 24 odst. 2 Nařízení generálního ředitele č. 35/2012 o činnosti Vězeňské služby po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu Vězeňské služby České republiky. Dále se zde uvádí, v případě, že věznice nemůže zajistit pořádek a bezpečnost vlastními silami a prostředky, vyžádá si pomoc u věznic, s nimiž má uzavřenu součinnostní dohodu o vzájemné pomoci a spolupráci (8) (13).

Konkrétní spolupráce vězeňské služby a policie je upravena v příslušných součinnostních a realizačních dohodách. Předmětem dohody je spolupráce a vzájemná pomoc mezi vězeňskou službou a policií. Jedná se zejména o pomoc při pátrání po osobách uprchlých z výkonu vazby nebo trestu, i při pátrání po odsouzených, kteří se nevrátili z volného pobytu mimo věznici. Dále o výpomoc při vzniku mimořádné události ve věznici, pokud vězeňská služba nemůže zajistit pořádek a bezpečnost vlastními silami. V neposlední řadě i při vzniku mimořádné události na pracovištích vězňených osob, při eskortách, pokud o to požádá ředitel věznice, i při zajišťování tras eskort vozidel vězeňské služby, hrozí-li např. hromadný útěk, nebo v případě povodní k snadnější průjezdnosti.

Spolupráce mezi vězeňskou službou a policií je upravena realizačními dohodami, k jejichž uzavírání jsou oprávněni ředitelé odboru Generálního ředitelství vězeňské služby, ředitelé věznic a ředitelé útvaru policie. Dohody se uzavírají na dobu neurčitou. Lze je měnit a doplňovat pouze písemnými dodatky (17).

Podle § 11 odst. 1 a 2 Nařízení generálního ředitele VS ČR č. 35/2012 o činnosti VS ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu VS ČR se stanoví nařízení o zpohotovění a vyslání příslušníků do věznice žádající pomoc (13). V případě hrozby vzniku nepokojů či jiných hromadných

nezákonných vystoupení vězňených osob, ředitel věznice informuje o situaci generálního ředitele Vězeňské služby a pověří prvotním vyjednáváním přítomné zaměstnance věznice a současně zpohotoví tým vyjednávačů věznice k řešení vzniklé situace. Současně aktivuje krizový štáb věznice. Ten rozhoduje o vyžádání pomoci u jiných věznic, s nimiž má uzavřenu součinnostní dohodu o vzájemné pomoci a spolupráci, nebo ze strany policie. Vyjednávají se konkrétní počty sil a prostředků, které jsou k řešení situace nezbytné (17).

1.3 Činnost vězeňské služby po vyhlášení krizových stavů

Činností VS ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu VS ČR se zabývá Nařízení č. 35 ze Sbírky nařízení GŘ VS ČR, ročník 2012. Podle ustanovení § 1 odst. 2 zákona č.555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci ČR, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s čl. 3 Ústavního zákona č.110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění zákona č. 300/2000 Sb., se stanoví základní druhy činností VS ČR po vyhlášení krizových stavů, postup organizačních jednotek VS při řešení některých krizových situací a mimořádných událostí, včetně úkolů souvisejících s jejich řešením, rozsah dokumentace využívané při řešení mimořádných událostí, jakož i statut a jednací řád krizového štábu VS a výstroj a výzbroj příslušníků a zaměstnanců VS při řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Základními druhy činností VS po vyhlášení krizových stavů jsou:

- a) přemístění vězňených osob do jiné věznice nebo vyloučení volného pohybu těchto osob mimo věznici,
- b) zpřísnění kontrolní činnosti ve věznicích a rozšíření kapacit věznic, dle Typového plánu krizové situace „Narušení zákonnosti velkého rozsahu“,
- c) realizace plánu vyzoomění a svozu zaměstnanců VS po vyhlášení všech krizových stavů (13).

Základní druhy činností VS po vyhlášení krizových stavů, se rozpracovávají v krizovém plánu Vězeňské služby, dle § 9 odst. 2 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Základním prostředkem připravenosti věznice k řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů je plán vyrozumění. Realizuje se vždy po vyhlášení všech krizových stavů a dále v případech, kdy je nutno zabezpečit přítomnost zaměstnanců věznice na pracovišti, v souvislosti s řešením některých mimořádných událostí, krizových situací nebo s plněním neočekávaných úkolů (12).

Udržování dokumentace plánu vyrozumění v aktuálním stavu zabezpečuje ve věznicích inspektor strážní služby, a to minimálně 3x v průběhu dne. U něj je také vedena "Kniha operativního dosahu", ve které jsou uvedeny potřebné údaje k vyrozumění, tzn. jméno, příjmení a telefonní kontakt. Základní povinností zaměstnance zařazeného do plánu vyrozumění je dostavit se neprodleně do věznice, jakmile byl vyrozuměn o jeho realizaci. K poskytnutí základních informací o důvodech vyhlášeného plánu vyrozumění slouží zaměstnancům, kteří se dostaví do věznice, informační tabule u vstupu do budovy věznice. Na tabuli je uveden čas vyhlášení plánu vyrozumění, důvod vyhlášení (stručný popis konkrétní situace), místo shromaždiště, včetně určeného velitele shromaždiště, stanovená výstroj a výzbroj, popřípadě jiné specifické údaje (18) (19).

1.3.1 Základní dokumentace a metodické nácviky a prověrky

K zabezpečení organizované činnosti, plnění opatření a úkolů vyplývajících ze vzniklé mimořádné události nebo krizové situace, se ve věznicích zpracovává příslušná dokumentace. Dokumentace k tzv. nevojenkým krizovým stavům zahrnuje ve věznicích:

- a) výpis ze základní části krizového plánu Vězeňské služby (úvod, působnost, odpovědnost a úkoly Vězeňské služby, charakteristika a organizace krizového řízení VS a krizová rizika a opatření),
- b) přehled sil a prostředků,
- c) katalog krizových opatření,
- d) operační plány k přemístění vězněných osob do jiné věznice a zpřísnění kontrolní činnosti ve věznicích a rozšíření kapacit věznic,
- e) plán akceschopnosti,
- f) plán spojení,
- g) plán materiálně technického a zdravotnického zabezpečení,
- h) plán nezbytných dodávek,

- i) mapu České republiky s vyznačením generálního ředitelství a všech věznic.

Pod písm. d) § 6 odst. 1 Nařízení č. 35 ze Sbírek nařízení GR VS ČR, ročník 2012 je vyhotoven seznam základních opatření při vzniku již vybraných mimořádných událostí, kde se činnosti při vzniku nepokojů nebo jiných hromadných nezákonných vystoupení vězňených osob uvádí pod bodem 2. Činnost v případě vzniku přírodní katastrofy nebo průmyslové havárie pod bodem 6.

Další dokumentací, týkající se řešení mimořádných událostí uvnitř Vazební věznice České Budějovice jsou:

- a) pokyny pro činnost VV České Budějovice pro řešení zvláštní povodně vodního díla Římov a Lipno (20) (21),
- b) plán technicko - organizačních opatření a záchranných prací VV České Budějovice ke snížení následků zátopy (3) (22),
- c) operační plán VS ČR – Vazební věznice České Budějovice „Přemístění vězňených osob do jiné věznice“ (23),

Další dokumenty Vazební věznice České Budějovice týkající se vyhlášení krizových stavů, které nařizuje ředitelka Vazební věznice České Budějovice:

- a) NŘVV 1/2013, o činnosti po vyhlášení krizových stavů (18),
- b) NŘVV 2/2013, podrobnosti postupu při hlášení MU ve Vazební věznici České Budějovice (19),
- c) NŘVV 20/2014, kterým se stanoví postup Vazební věznice České Budějovice poskytnutí pomoci při odstraňování škod po živelných pohromách nebo kalamitních situacích (4),
- d) NŘVV 13/2012, kterým se stanoví zásady vnitřní bezpečnosti ve Vazební věznici České Budějovice, stanoví činnost především při vzniku MU a režim pohybu vězňených osob v objektu vazební věznice i mimo prostory vazební věznice (21).

K ověření akceschopnosti a připravenosti věznice na řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů se provádějí příslušné prověrky, jejichž obsahem je zejména: realizace plánu vyrozumění, realizace zesíleného střežení, řešení navozené modelové situace, činnost krizového štábu věznice a prověření dodržování schválených postupů a činností zaměstnanců věznice. Při prověření akceschopnosti se řeší

možná reálná situace, tedy bez hrozby nebezpečí z prodlení, ale naopak s důrazem na procvičení schválených postupů a metodiky. Ředitel věznice je povinen provést prověrku akceschopnosti nejméně jedenkrát ročně a právem nařídít prověrku disponuje ministr spravedlnosti, generální ředitel a jeho náměstci, ředitel odboru vězeňské a justiční stráže nebo ředitel věznice (18) (11).

1.4 Voda

Věda vodu definuje jako neživou, anorganickou látku. A přece o ní hovoříme jako o zdroji a podmínce života. Stává se ale také politickým a ekonomickým problémem jednadvacátého století. Voda útočí pořád a stále jen připisujeme data „velkých“ vod – rok 1997, 2002, 2008, 2010... Programový ředitel Hnutí Duha Vojtěch Kotecký připisuje tento jev tomu, že se během minulého století zkrátily toky řek o plnou třetinu, „takže povodňová vlna se rychleji a také s větší silou valí na města či obce v nížinách“. Venkovská krajina také přišla o pestrou mozaiku přirozených zelených bariér. Důvodů je ale samozřejmě víc. Český hydrometeorologický ústav od ledna 2010 používá k předpovědím počasí jeden z nejmodernějších počítačů na světě, byl pořízen za cenu 70 milionů korun z prostředků EU. Ačkoliv jsou úctyhodné jak jeho rozměry 2x2x1,5 m, tak výkon, ale ani on nedokáže vypočítat počasí s neomylnou přesností. Kromě něj hydrologové využívají síť speciálních tlakových čidel rozmístěných na dně velkých i malých řek, jejichž senzory posílají do centrály ČHMÚ údaje o stavu toků. Těchto čidel u nás máme 513, ale jak je vidět, někdy jsou i tyto technické vymoženosti na přírodu krátké (24).

Meliorace, přehrad, regulace řek a potoků, odlesňování, snižování schopnosti krajiny zadržovat vodu – to všechno jsou vlivy, které se sčítají a násobí (jakkoliv nevypočítatelně a nepředvídatelně – protože živelně) a proměňují celý hydrologický režim krajiny, lokální i globální klimatické cykly. Stále větší průmyslové a obytné aglomerace vyzařují stále více tepla, čím dál větší povrch země se ztrácí pod neprostupným kobercem betonu a asfaltu, krajina už vodu nevstřebává, ale odvádí ji co nejrychleji pryč. V krajině zmizely remízky, meze, vsakovací strouhy, záchytné rybníčky, mění se populace půdních organismů, mikroorganismů, od bakterií přes žížaly až po krtky. Snižuje se tak schopnost i té dosud odkryté, zemědělsky obdělávané půdy zadržovat vodu. Ta pak náhle teče tam,

kde před lety. Je-li rovnováha vodního organismu narušena, odpovídá řeka jakousi „imunitní reakcí“ – akceleračním procesem: čím větší je odchylka od přírodního stavu, tím silnější je erozní tlak působící na stavby, které stojí v cestě přirozené tendenci toku k dynamické rovnováze. Extrémní erozí dna i vymíláním břehů se tok snaží vrátit ke svému původnímu geomorfologickému typu, nebo, není-li to možné, hledá si nový stav dynamické rovnováhy (25).

1.4.1 Jedinečnost a specifika povodní

V České republice patří povodně k nejčastěji se vyskytujícím přírodním katastrofám, které způsobují značné materiální škody a také ztráty na lidských životech. Pro povodně je typické, že se mohou vyskytnout kdykoliv a kdekoliv a ochrana před nimi nikdy nebude absolutní. Každá povodeň je jedinečná, každá je jiná svým vznikem, rozsahem a průběhem. Základní příčinou přirozených povodní jsou vždy a jediné srážky (děšť, voda ve sněhu), případně ledy a rozměr povodně určuje především množství srážek, jejich intenzita, trvání a rozložení v ploše. Průběh pak souvisí s okamžitými přírodními podmínkami, jako je stav toků a jejich kapacita, retenční schopnost krajiny, nasycenost půdy, zámrz země, stav vegetace, úroveň spodní vody a také antropogenní faktory, např. změny ve využití ploch, celkový stav území, retenční schopnost vodních děl atd. Stejná srážka nemusí mít stejnou průtokovou odezvu a stejný průtok nebude téměř nikdy protékat při stejné hloubce ať již v korytě, či v území (26).

Povodně jsou přírodní fenomén, kterému nelze zabránit. Jejich nepravidelný výskyt a variabilní rozsah nepříznivě ovlivňují vnímání rizik, která přinášejí, což komplikuje systematickou realizaci preventivních opatření. Povodně představují pro Českou republiku největší přímé nebezpečí v oblasti přírodních katastrof a mohou být i příčinou závažných krizových situací, při nichž vznikají nejenom rozsáhlé materiální škody, ale rovněž ztráty na životech obyvatel postižených území a dochází k rozsáhlé devastaci kulturní krajiny, včetně ekologických škod (27).

Povodněmi se rozumí přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody. Povodní je i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně

dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod. Povodeň může být způsobena přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami nebo chodem ledů, nebo jinými vlivy, vznikajícími lidskou činností, zejména poruchou vodního díla, která může vést až k jeho havárii (protržení) nebo terorismem, vojenským napadením, což vyžaduje nouzové řešení kritické situace na vzdouvajícím vodním díle. Ochrana před povodněmi jsou opatření k předcházení a zamezení škod při povodních na životech a majetku občanů, společnosti a na životním prostředí prováděná především systematickou prevencí, zvyšováním retenční schopnosti povodí a ovlivňováním průběhu povodní (28).

Ochrana před povodněmi není nikdy absolutní. Lze však částečně omezit povodňové kulminační průtoky, transformovat povodňovou vlnu, a tím příznivěji ovlivnit časový průběh povodní, což umožňuje přijmout účinnější opatření pro záchranu životů a majetku. Stejně jako v řadě evropských zemí, které byly v průběhu devadesátých let postiženy rozsáhlými povodněmi, vyvolaly katastrofální povodně v roce 1997, 1998 a zejména v roce 2002 pozitivní obrat ve vnímání významu povodňové ochrany v České republice. Tento posun byl navíc umocněn značným rozsahem finančních prostředků, které bylo nutno vynaložit, především z veřejných rozpočtů, k odstranění škod způsobených povodněmi. Katastrofické povodně v posledních letech zdůraznily potřebu co nejdříve a nejlépe informovat povodňové, krizové a další odpovědné orgány pověřené řízením povodňových a záchranných prací při povodni.

Povodně důrazně připomněly, že zařízení protipovodňové ochrany vybudované na nejvyšší historicky známou povodeň neodstraňují jejich hrozbu. Varování před záplavou by proto mělo být vždy považováno za klíčový bod ke zvýšení bdělosti. Na varování úzce navazuje včasná evakuace z ohroženého území (27).

1.4.2 Ochrana před přirozenými a zvláštními povodněmi

Přirozená povodeň je povodeň způsobená přírodními jevy. Povodní se rozumí přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody. Povodní je i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod.

Přirozené povodně lze rozdělit na:

- 1/ zimní a jarní povodně způsobené táním sněhové pokrývky
- 2/ letní povodně způsobené krátkodobými srážkami velké intenzity
- 3/ zimní povodňové situace způsobené ledovými jevy

Zvláštní povodeň je povodeň způsobená umělými vlivy.

Ochrana před povodněmi je komplex opatření, která mají předcházet a zamezit ohrožení zdraví, životů a majetku občanů, společnosti a životního prostředí při povodních a je prováděná především systematickou prevencí, zvyšováním retenční schopnosti povodí a ovlivňováním průběhu povodní. Ochrana před povodněmi je zabezpečována podle povodňových plánů a při vyhlášení krizové situace krizovými plány. Řízení ochrany před povodněmi zabezpečují povodňové orgány. Zahrnuje přípravu na povodňové situace, řízení, organizaci a kontrolu všech příslušných činností v průběhu povodně a v období následujícím bezprostředně po povodni, včetně řízení, organizace a kontroly činnosti ostatních účastníků ochrany před povodněmi (28).

Povodňové orgány se při své činnosti řídí povodňovými plány. Přeroste-li ohrožení z přirozených a zvláštních povodní do krizového stavu, při němž je vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav, je ochrana před povodněmi řízena krizovými orgány podle zákona č.240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. Povodňová komise se při vyhlášení stavu nebezpečí nebo stavu nouze stává součástí územně příslušného krizového štábu.

Krizový stav vyhláší vláda a ve své územní působnosti hejtman kraje. Vyhlášení krizového stavu jim dává na omezenou dobu zvláštní pravomoci, kterými zabezpečují realizaci opatření pro ochranu obyvatel a překonání následků rozsáhlé povodně. Jako pracovní orgán k řešení krizových situací zřizují krizový štáb. K zajištění připravenosti na řešení a překonání krizových situací se zpracovává krizový plán (14).

1.4.3 Povodňové plány týkající se okolí věznice

Povodňové plány obsahují způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnosti ovlivnění odtokového režimu, organizaci a přípravu zabezpečovacích prací, dále obsahují způsob zajištění včasné aktivizace povodňových orgánů, zabezpečení hlásné a hlídkové služby a ochrany objektů, přípravy a organizace záchranných prací a zajištění povodní narušených základních funkcí v objektech a v území a stanovené směrodatné limity stupňů povodňové aktivity (28).

1) Ohrožení věznice povodní na řece Malši

České Budějovice leží na soutoku řek Malše a Vltavy. Malše spolu s Mlýnskou stokou nad Senovážným náměstím tvoří asi nejvýznamnější potenciál povodňového ohrožení vazební věznice. Povodně na Malši jsou většinou způsobené dlouhotrvajícími intenzivními srážkami nebo odtokem ze sněhu. Ani na Malši však nejsou vyloučeny ledové povodně, díky blízkosti přehrady Římov a vypouštění spodní teplé vody z nádrže v zimním období je výskyt této povodně, ale mnohem méně pravděpodobný než u Vltavy. Hydrologický režim průtoků na Malši je ovlivněn nádrží Římov. Míra ovlivnění povodňových průtoků je omezena, nádrž je schopna eliminovat pouze malé povodně. Jejím prvotním účelem je akumulace vody pro vodárenské účely. Vliv nádrže se tak při větších povodních redukuje maximálně na funkci mírného zdržení nástupu povodně pod hrází. Toto krátké zdržení, jedná se o několik hodin, lze využít pro zabezpečovací a záchranné práce ve věznici, včetně povolání zaměstnanců dle plánu vyrozumění a svozu.

Území zasažené povodní při stoleté vodě je na Malši a Mlýnské stoce totožné se záplavovým územím vlastního toku. Koryto Malše je na Mlýnské stoce pouze částečně ohrázováno. Toto ohrázování je však výškově nedostatečné a je při vyšších povodních od cca Q20 přeléváno (29).

2) Ohrožení věznice povodní na řece Vltavě

Vltava je nejdelším a nejmohutnějším tokem ve městě. Povodně na Vltavě pod soutokem mohou být způsobeny povodní na Malši. Povodně na Vltavě jsou způsobené hlavně dlouhotrvajícími velmi intenzivními regionálními srážkami nebo také odtokem ze sněhu. I vzhledem k dlouhému úseku toku bez nádrže nad městem, nejsou na Vltavě vyloučeny tzv. ledové povodně, v důsledku vzniku ledových zácp a bariér. Hydrologický režim průtoků na Vltavě je ovlivněn nádrží Lipno I. Retenční funkce Lipenské nádrže není také neomezená, uplatňuje se především při povodních s menším objemem s větší četností opakování. Účinky Lipenské nádrže na větší povodně ve věznici se omezí pouze na mírné oddálení nástupu kulminace průtoku. Míra oddálení je závislá na okamžité hladině v době nástupu povodně a způsobu manipulace na hrázi. Od počátku povodňové aktivity bude proto již v činnosti Povodňová komise obce s rozšířenou působností České Budějovice, případně též Povodňová komise Jihočeského kraje, která bude vydávat pokyny také pro krizový štáb vazební věznice (29).

3) Ohrožení zvláštní povodní

Přívalová vlna z Říмова je vážným rizikem pro věznici. Z hlediska povodňové aktivity to znamená, že při první zprávě takovéto události, je bezprostředně vyhlášen III. stupeň povodňové aktivity, bez předchozího vyhlášení stupňů nižších (30).

1.5 Současný stav a připravenost vazební věznice

Vazební věznice České Budějovice je jedinou věznicí v Jihočeském kraji. Věznice je profilována jako vazební, ale současně slouží také pro výkon trestu odsouzených mužů s dozorem a trvale pracovní nezařaditelných žen s dozorem. Ubytovací kapacita ve vazební věznici je 282 míst. Přičemž na obviněné připadá 130 míst a pro odsouzené 100 míst. Věznice disponuje ještě 52 lůžky pro odsouzené, kteří jsou ve věznici jen přechodně (účast při soudních jednání, vyšetřovacích úkonech). Pokud by došlo ke stejné povodni,

jako byla v roce 2002 a voda by zaplavila opět suterén, kde se nachází část cel, tak by to při dnešní přeplněnosti věznice znamenalo určitý problém s umístěním vězňů. Ve výkonu vazby totiž platí, že se odděleně umísťují muži od žen, obvinění, proti kterým je vedeno společné řízení, obvinění od odsouzených a obvinění s infekčním nebo duševním onemocněním. Dále také musí být dodrženo základní vybavení cel. Pro každého obviněného i odsouzeného musí být v cele lůžko a uzamykatelná skříňka na uložení osobních věcí. Cely jsou dále vybaveny stolem a stoličkami v počtu odpovídajícím počtu vězňů a sociálním zařízením. V cele určené pro ubytování více obviněných musí na jednoho obviněného připadat ubytovací plocha nejméně 4 metry čtvereční (6) (31).

Vězeňská stráž musí denně zajistit mnoho činností, jedná se především o realizaci vycházek v určených vycházkových prostorech, předvádění vězňů k orgánům činným v trestním řízení, advokátům, obhájčům, zástupcům církví a náboženských společností, dále realizaci návštěv osob blízkých k vězňům. Denní činností je také předvádění vězňů do zdravotního střediska uvnitř věznice, ale i převoz do civilních zdravotnických zařízení, a v neposlední řadě i zajištění eskort vězňů k soudům a přemísťování vězňů do jiných věznic. Vězňům osobám je také 3x denně v souladu s časovým rozvrhem dne vydávána strava. Dle Vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č.109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby je stanoveno, že k omezení negativních účinků izolace obviněného od společnosti jeho vzetím do vazby a v souladu s účelem vazby, věznice vytváří vhodné podmínky pro preventivně výchovné, vzdělávací, zájmové a sportovní programy. Věznice je současně povinna vytvořit náležité podmínky pro dodržování osobní hygieny obviněných tak, aby bylo zajištěno denní umývání, pravidelné holení a vykonávání běžných hygienických úkonů. Věznice zajišťuje, aby obvinění měli možnost koupání v teplé vodě nejméně dvakrát týdně. Pracující odsouzení každý den (6) (7).

V případě mimořádné situace – povodně, kdy budou omezena tato práva vězňů, existuje reálná hrozba vzniku nepokojů. Postupem vazebních věznic, věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence při vzniku a řešení nepokojů nebo jiných hromadných nezákonných vystoupení osob se zabývá Nařízení č. 4 ze Sbírky nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky z roku 2015. Zde jsou dále stanoveny úkoly a povinnosti příslušníků i ostatních zaměstnanců Vězeňské služby České republiky (8).

Při povodni hrozí věznicí narušení dodávek elektrické energie, pitné vody s následky ohrožení životů a zdraví vězněných osob požitím kontaminované pitné vody, nedostatečné hygieny, vznik epidemií nebo hromadných onemocnění.

Dalším vážným ohrožením fungování vězeňského systému je dopravní infrastruktura. Při poškození komunikací nelze dodržet převozy vězňů, ať už k soudnímu jednání, k přemístění do jiné věznice nebo k lékařskému ošetření. Přemístit obviněného do jiné věznice lze jen na základě písemného příkazu soudu. Pouze ve zvlášť odůvodněných případech lze obviněného přemístit do jiné věznice orgánem Vězeňské služby. Odsouzený se může přemístit na přechodnou dobu do jiné věznice, mimo jiné důvody i na návrh ředitele věznice z důvodů hodných zvláštního zřetele, kam by zajisté MU spadala. Odsouzený smí být přemístěn pouze do věznice, ve které je zřízeno oddělení stejného základního typu, v němž vykonává trest, nebo do věznice, ve které je zřízeno přijímací oddělení (23). V jižních Čechách bylo ale v srpnu 2002 uzavřeno přes 31 mostů a 15 úseků silnic I. třídy. Kvůli uzavření silnic a nedostupnosti věznice také hrozí, že bude vážnou zásobování potravinami a dalšími potřebnými věcmi.

V současnosti by při hrozbě povodně, začala být ihned realizována preventivní opatření, podle možností a momentální kapacity věznice, vždy s důrazem na bezpečnost (21) (3). Při velké povodni, by bylo zapotřebí využít i sil nabízených ministerstvem vnitra nebo obrany. Kdy by armáda vyslala jak vojáky, tak i speciální stroje.

Ve vazební věznicí je v současnosti zajištěn dostatek pytlů na záchytné hráze, všechny prostory věznice jsou vybaveny evakuačním osvětlením a bezpečnostním značením. Byly nakoupeny patrony, které po nalomení svítí. Ihned po povodních v roce 2002 byly nainstalovány zpětné klapky vnitřní kanalizace, čímž je zaručeno, že z veřejné kanalizace se již dnes voda do vnitřních prostor věznice nedostane (3).

Při vzniku MU v objektu vazební věznice je tato vyhlášována daným heslem prostřednictvím rozhlasové ústředny, radiostanic nebo vnitřního komunikačního zařízení (18). K přivolání pomoci k vězněným osobám slouží: signalizace z cel, jde o signalizaci přivolání z cel, která je zakončena signálkou nad dveřmi každé cely, v chodbách před celami i v kancelářích dozorců a na displeji operačního střediska vazební věznice. Tísňové hlásiče jsou umístěné na stěnách chodeb a dalších místech (21).

2 Výzkumná otázka a metodika

2.1 Výzkumná otázka

Výzkumná otázka pro tuto bakalářskou práci byla stanovena:

Je možné zachovat při této mimořádné události – povodni, předpisy stanovenou ochranu a zabezpečení vězňených osob?

2.2 Metodika

Nastudovat, zpracovat a zhodnotit informace z odborné literatury ke krizovému řízení, příslušných zákonů Vězeňské služby, Zákona o vodách, povodňových plánů a z dostupných informačních zdrojů uložených ve Vazební věznici České Budějovice. Vyhodnotit a posoudit získané výsledky. Výsledky práce porovnat se současnou připraveností věznice čelit povodním.

2.2.1 Metodika zpracování

Získané výsledky výzkumu byly zpracovány přehlednými grafy. Ke grafickému zobrazení byly použity prostory vazební věznice, které se nacházejí v zátopových částech objektu. Jedná se zde o sklepy a prostory v suterénních částech věznice. Vycházela jsem z poznatků z povodní v roce 2002, kdy zde voda zaplavila suterénní prostory, prádelnu i sklepy se zásobami potravin. Pro zpracování grafů jsem použila výšku hladiny vody, která se již vylila až k objektu věznice a svislé sloupce grafu znázorňují výšku hladiny v prostorech Vazební věznice České Budějovice, které jsou zatopeny. Jedná se o hodnoty, které by byly naměřeny do jedné hodiny od zaplavení. Tyto hodnoty jsou vyjádřeny

v centimetrech. U každého grafu bylo použito vizualizace od I. stupně povodňové aktivity do III. stupně povodňové aktivity, který už je rozepsán po centimetrech.

U grafu 6 – kuchyně, grafu 9 – zdroj pitné vody a grafu 10 – operační středisko byla zobrazena vizualizace při zatopení průlomovou vlnou z vodního díla Římov, jelikož přirozená povodeň až do Q 500 tyto prostory neohrožuje.

Grafy poukážou na nutnost realizace včasných protipovodňových bariér. Bez těchto bariér, představovaných pytli s pískem by byly škody na majetku Věžeňské služby znatelně rozsáhlejší, než při jejich použití.

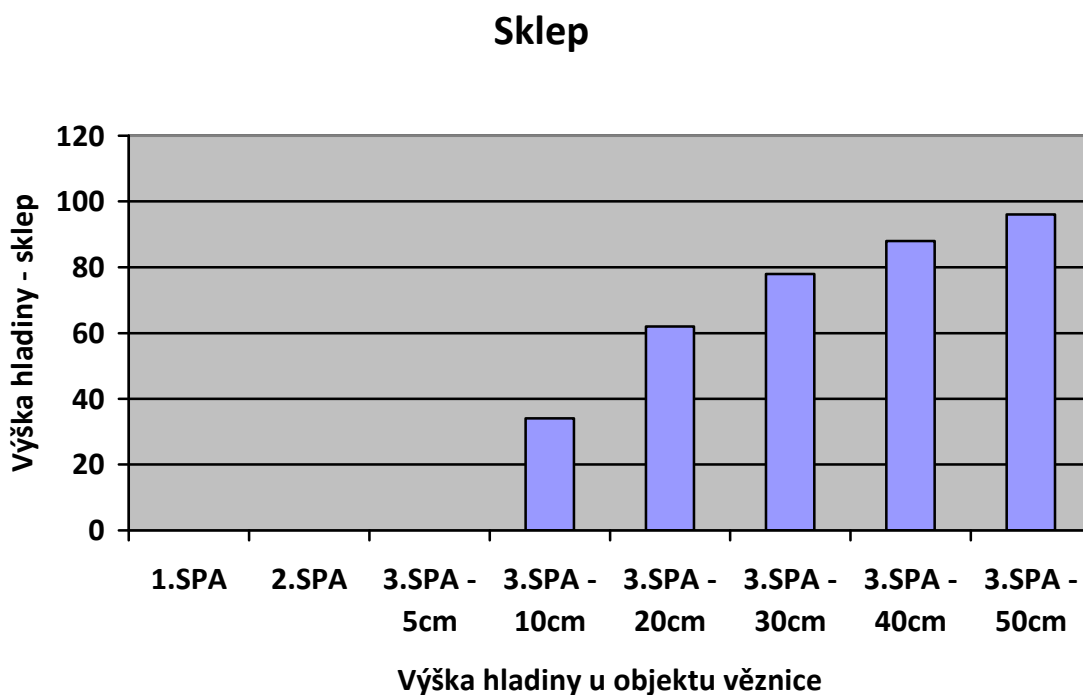
3 Výsledky

Ke grafickému zobrazení byly použity prostory vazební věznice, které se nacházejí v zátopových částech objektu. Jedná se zde o sklepy, sklady, suterénní prostory a venkovní prostory v areálu věznice.

3.1 Výsledky výzkumu

Graf 1

Zdroj: Vlastní

Při prvním stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vybřežení toku a jeho rozlivům, a tedy škodám na objektu Vazební věznice České Budějovice.

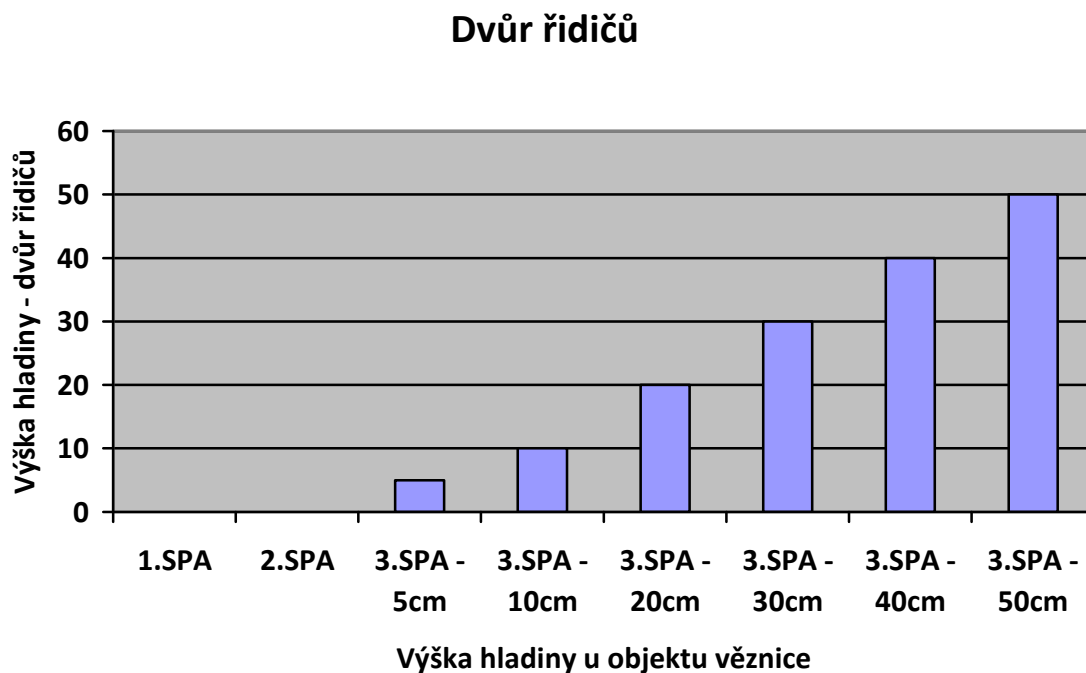
Druhý stupeň vzniká také při nebezpečí přirozené povodně, ale i v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto.

Třetí stupeň povodňové aktivity vzniká při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území.

Při třetím stupni povodňové aktivity, při povodňové vlně v okolí Vazební věznice České Budějovice o výšce cca 5 cm, ještě nedochází k zaplavení sklepních místností objektu vazební věznice. Při ještě vyšší povodňové vlně okolo 10 cm, dochází k zaplavení sklepních místností do výše cca 34 cm. Při povodňové vlně o výši 30 cm, valící se k objektu věznice, budou sklepní prostory zatopeny až do výše cca 62 cm. Při výši povodňové vlny 40cm, bude ve sklepech již cca 88 cm a posledním měřeným údajem týkajícím se zatopení sklepních prostorů, je povodňová vlna o výši 50 cm (odpovídá Q 500), která již sklepy zatopí téměř do výše jednoho metru.

Graf 2

Zdroj: Vlastní

Při prvním stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vybřežení toku a jeho rozlivům, a tedy škodám na objektu Vazební věznice České Budějovice.

Druhý stupeň vzniká také při nebezpečí přirozené povodně, ale i v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto.

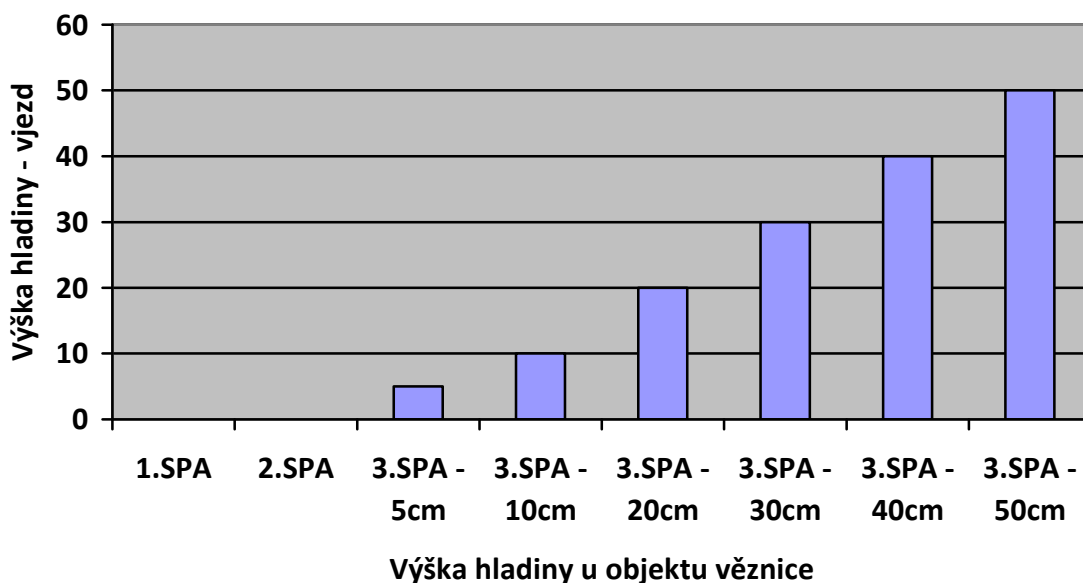
Třetí stupeň povodňové aktivity vzniká při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území.

Při třetím stupni povodňové aktivity se výše povodňové vlny shoduje s výší hladiny ve dvoře řidičů.

Graf 3

Zdroj: Vlastní

Vjezd do areálu věznice

Při prvním stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vybřežení toku a jeho rozlivům, a tedy škodám na objektu Vazební věznice České Budějovice.

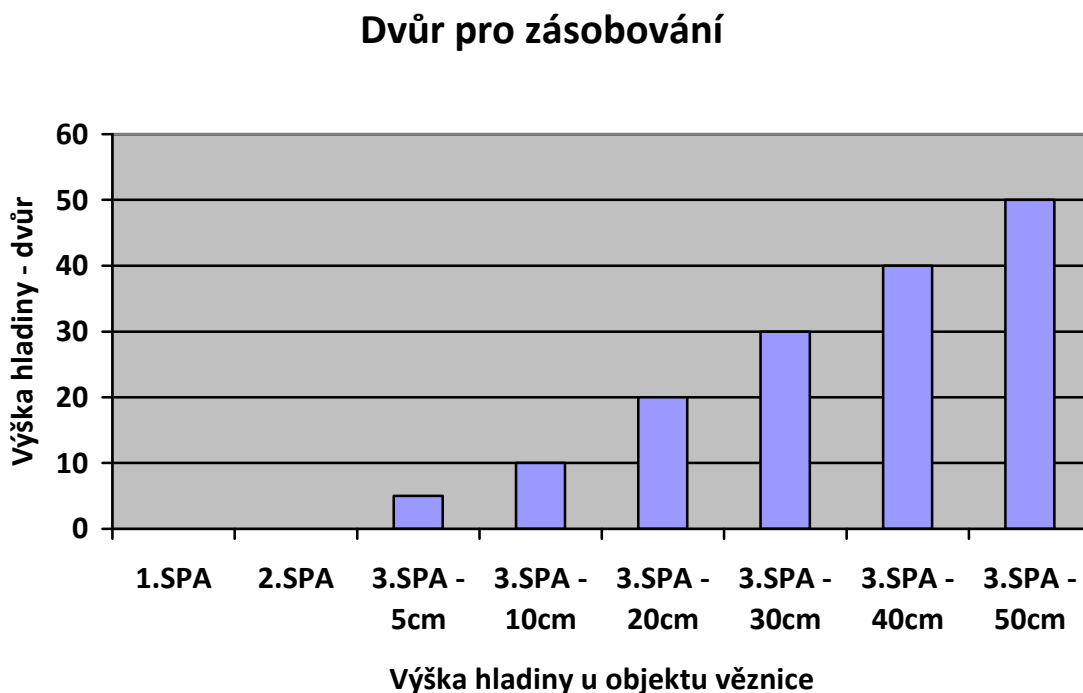
Druhý stupeň vzniká také při nebezpečí přirozené povodně, ale i v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto.

Třetí stupeň povodňové aktivity vzniká při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území.

Při třetím stupni povodňové aktivity se výsledky shodují s výsledky ve dvoře řidičů, a to z důvodu jejich totožné úrovně.

Graf 4

Zdroj: Vlastní

Při prvním stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vybřežení toku a jeho rozlivům, a tedy škodám na objektu Vazební věznice České Budějovice.

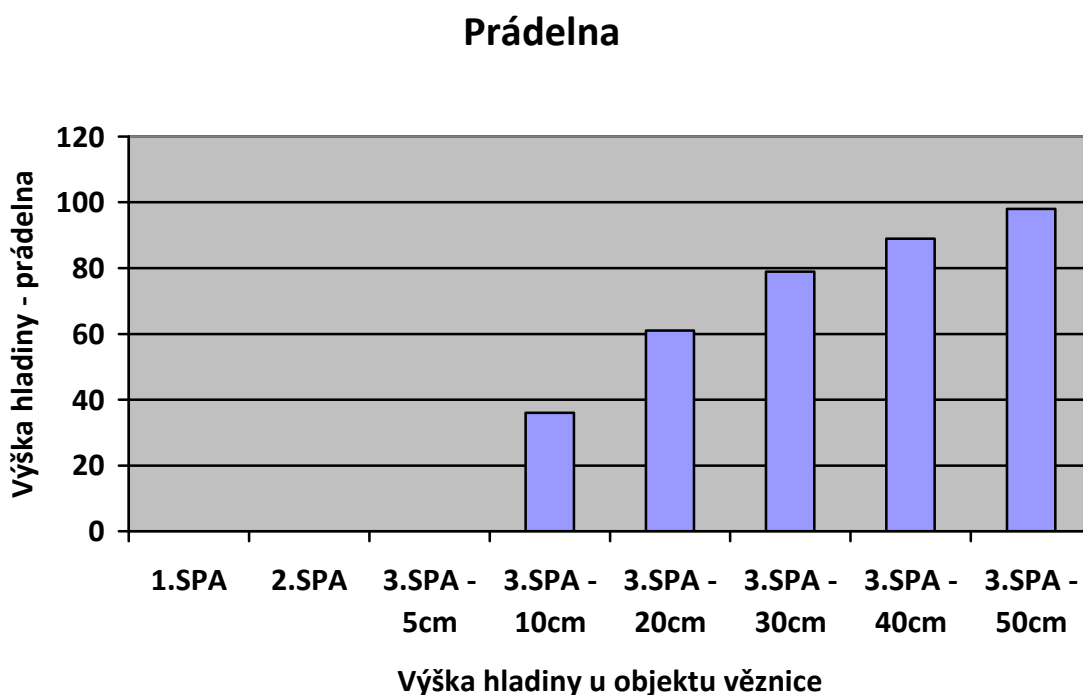
Druhý stupeň vzniká také při nebezpečí přirozené povodně, ale i v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto.

Třetí stupeň povodňové aktivity vzniká při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území.

Při třetím stupni povodňové aktivity se výsledky shodují s výsledky ve dvoře řidičů, i vjezdu do areálu věznice, opět z důvodu jejich totožné úrovně.

Graf 5

Zdroj: Vlastní

Při prvním stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vybřežení toku a jeho rozlivům, a tedy škodám na objektu Vazební věznice České Budějovice.

Druhý stupeň vzniká také při nebezpečí přirozené povodně, ale i v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto.

Třetí stupeň povodňové aktivity vzniká při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území.

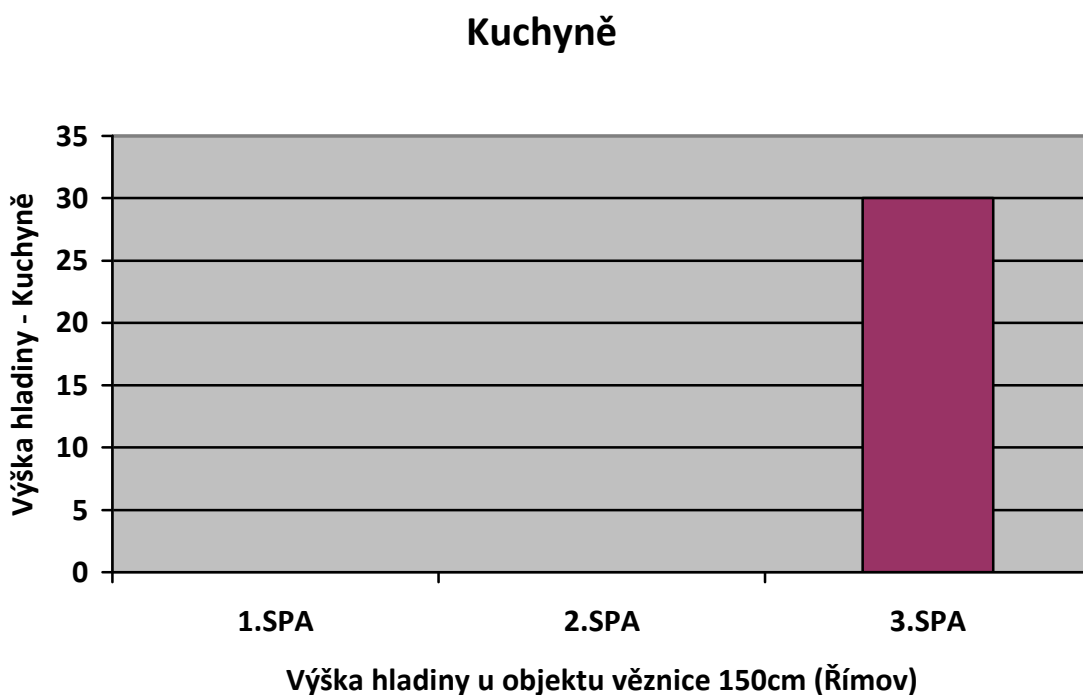
Při třetím stupni povodňové aktivity, při povodňové vlně v okolí Vazební věznice České Budějovice o výšce cca 5 cm, ještě nedochází k zaplavení prádelny vazební věznice.

Při vyšší povodňové vlně okolo 10 cm, dochází již k zaplavení prádelních místností do výše cca 36 cm. Při povodňové vlně o výši 30 cm, valící se k objektu věznice, budou prostory prádelny zatopeny až do výše cca 61 cm. Při výši povodňové vlny 40cm, bude v prádelně již cca 89 cm a posledním měřeným údajem týkající se zatopení prostorů prádelny, je povodňová vlna o výši 50 cm (odpovídá Q 500), která již místnosti zaplaví až do výše téměř jednoho metru.

Graf 6

Zdroj: Vlastní

Při prvním stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vybřežení toku a jeho rozlivům, a tedy škodám na objektu Vazební věznice České Budějovice.

Druhý stupeň vzniká také při nebezpečí přirozené povodně, ale i v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto.

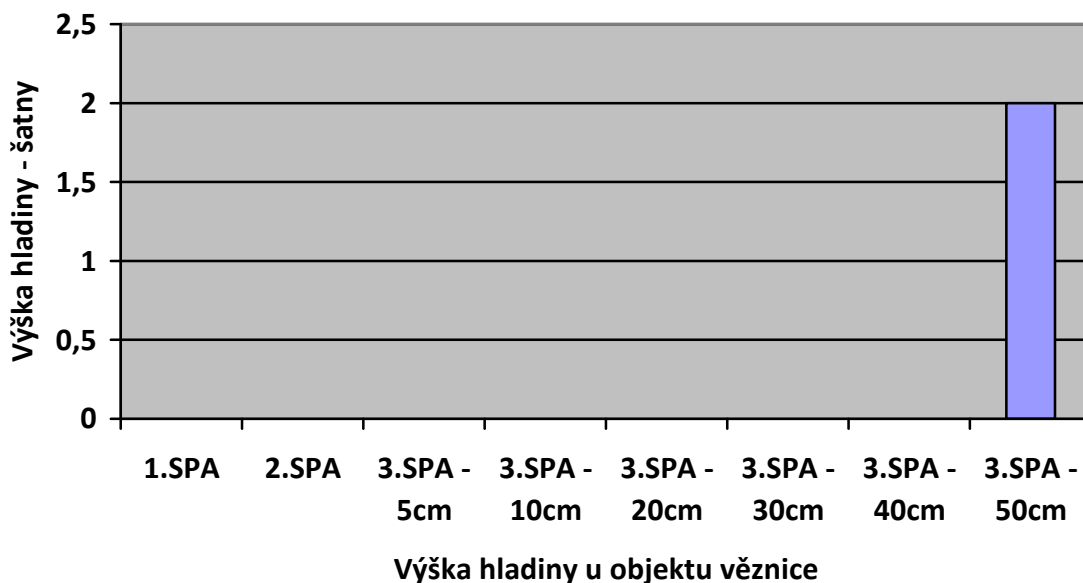
Třetí stupeň povodňové aktivity vzniká při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území.

Při třetím stupni povodňové aktivity, při povodňové vlně v okolí Vazební věznice České Budějovice až do sledované výše 50 cm (odpovídá Q 500), nebudou místnosti kuchyně, přípravná ani jídelna zaplaveny vodou. Jiná situace by však nastala při zvláštní povodni se vznikem průlomové vlny z poškozeného vodního díla Římov. V tomto případě by byla zatopena tato část přibližně do výše 30 cm.

Graf 7

Zdroj: Vlastní

Šatny příslužníků

Při prvním stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vybřežení toku a jeho rozlivům, a tedy škodám na objektu Vazební věznice České Budějovice.

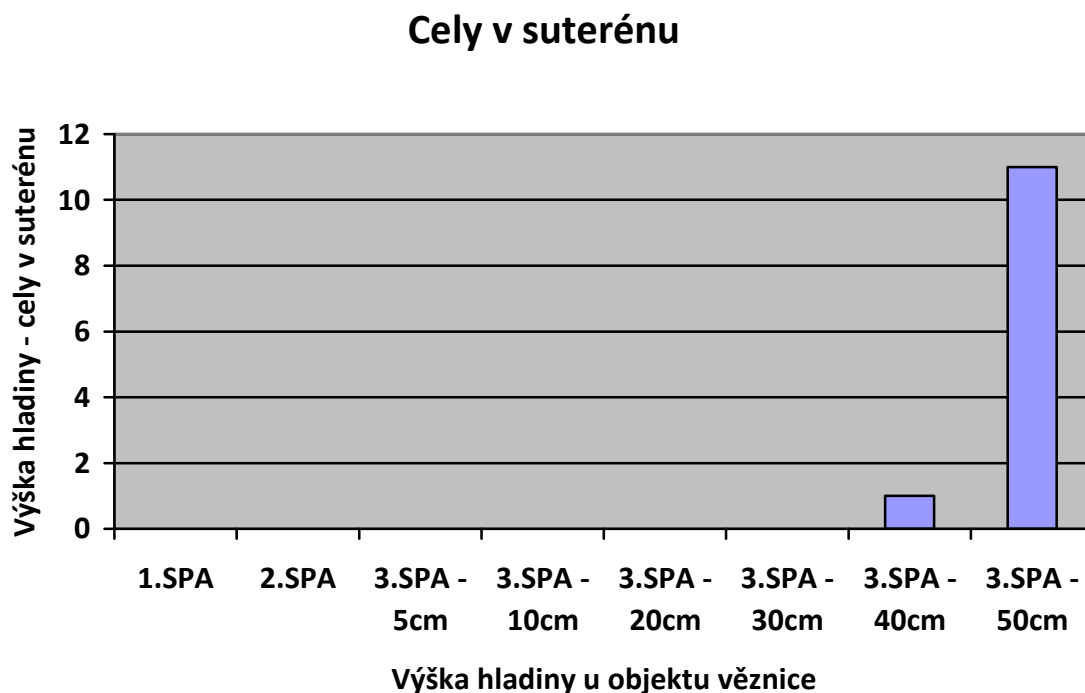
Druhý stupeň vzniká také při nebezpečí přirozené povodně, ale i v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto.

Třetí stupeň povodňové aktivity vzniká při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území.

Při třetím stupni povodňové aktivity, při povodňové vlně v okolí Vazební věznice České Budějovice až do sledované výše 40 cm, nebudou šatny příslužníků zaplaveny vodou. Pouze při dosažení Q500 hrozí rozliv vody do šaten max. do výše 2 cm.

Graf 8

Zdroj: Vlastní

Při prvním stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vyběžení toku a jeho rozlivům, a tedy škodám na objektu Vazební věznice České Budějovice.

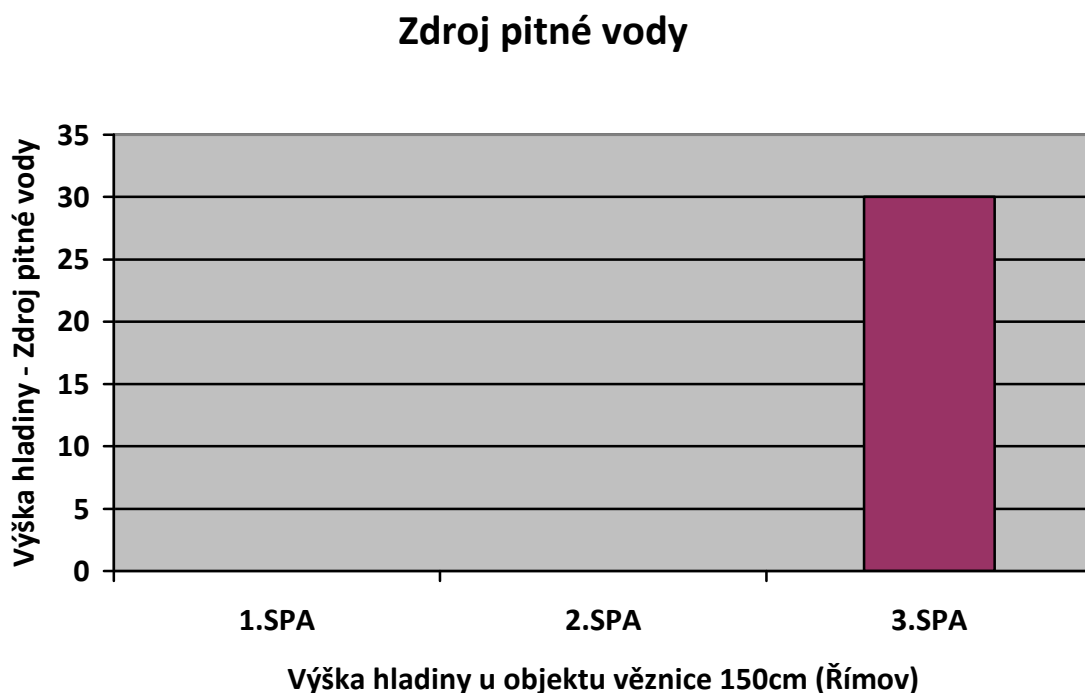
Druhý stupeň vzniká také při nebezpečí přirozené povodně, ale i v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto.

Třetí stupeň povodňové aktivity vzniká při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území.

Při třetím stupni povodňové aktivity, při povodňové vlně v okolí Vazební věznice České Budějovice až do sledované výše 30 cm nebude část cel v suterénu zaplaveno vodou. Pouze při dosažení 40 cm hrozí rozliv vody do prostoru chodby před celovými dveřmi do výše cca 1cm. A při dosažení Q500 až do cca 11 cm.

Graf 9

Zdroj: Vlastní

Při prvním stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vyběžení toku a jeho rozlivům, a tedy škodám na objektu Vazební věznice České Budějovice.

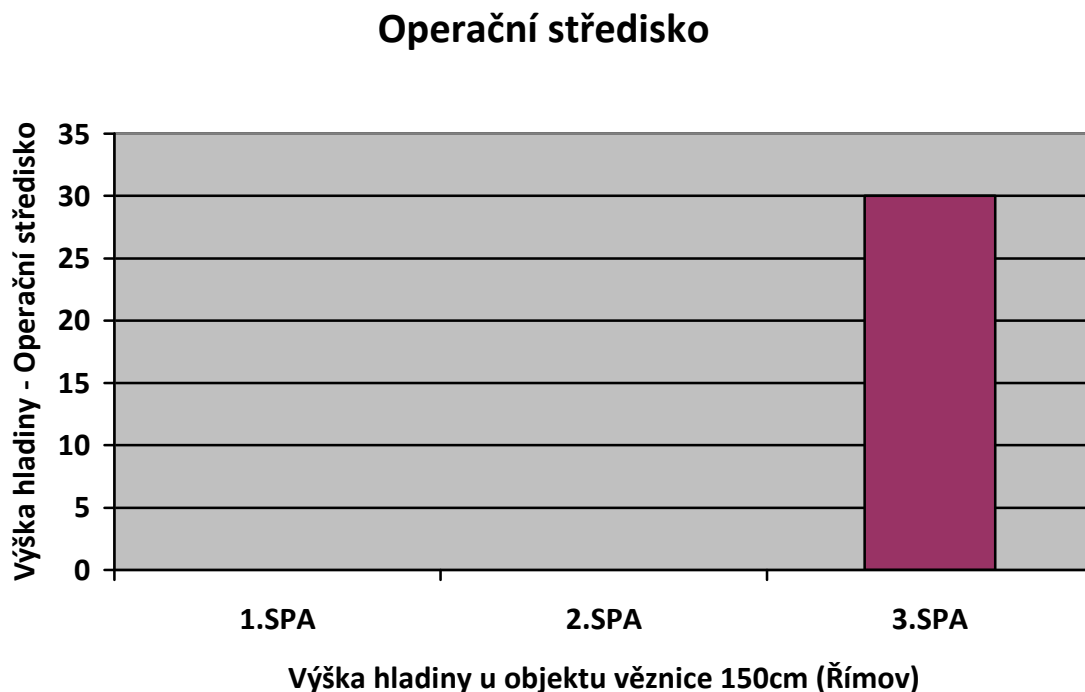
Druhý stupeň vzniká také při nebezpečí přirozené povodně, ale i v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto.

Třetí stupeň povodňové aktivity vzniká při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území.

Při třetím stupni povodňové aktivity, při povodňové vlně v okolí Vazební věznice České Budějovice až do sledované výše 50 cm (odpovídá Q 500), nebude místnost se záložním zdrojem pitné vody zaplavena vodou. Jiná situace by však nastala při vzniku průlomové vlny z poškozeného vodního díla Římov. V tomto případě by byla zatopena tato část přibližně do výše 30 cm.

Graf 10

Zdroj: Vlastní

Při prvním stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vyběžení toku a jeho rozlivům, a tedy škodám na objektu Vazební věznice České Budějovice.

Druhý stupeň vzniká také při nebezpečí přirozené povodně, ale i v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto.

Třetí stupeň povodňové aktivity vzniká při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území.

Při třetím stupni povodňové aktivity, při povodňové vlně v okolí Vazební věznice České Budějovice až do sledované výše 50 cm (odpovídá Q 500), nebude místnost operačního střediska zaplavena vodou. Jiná situace by však nastala při zvláštní povodni s uvolněním průlomové vlny z poškozeného vodního díla Římov. V tomto případě by byla zatopena tato část přibližně do výše 30 cm.

4 Diskuze

Vyhodnocením výsledků bylo zjištěno, že Vazební věznice České Budějovice dostatečným způsobem řeší přípravu na mimořádné události – povodně, a to až na několik výjimek, které se ale týkají déletrvajících povodní nebo zvláštní povodně. Tyto události budou popsány níže. Na úrovni zákonů Vězeňské služby ČR, interních nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice, je úprava pro činnost Vězeňské služby ČR při mimořádných událostech dostatečná, ať už se to týká připravenosti, koordinace, zabezpečení a ochrany vězněných osob nebo provádění záchranných a likvidačních prací. Nejdůležitějšími nařízeními v této oblasti jsou NGR 1/2013 o mimořádných událostech ve Vězeňské službě České republiky, které stanoví okruh mimořádných událostí ve Vězeňské službě, druhy mimořádných událostí, způsob jejich hlášení a povinnosti občanských zaměstnanců nebo příslušníků Vězeňské služby, související s prevencí a při vzniku mimořádné události. Popisuje činnost hlášené služby zajišťující přesnou a včasnou informovanost generálního ředitele Vězeňské služby, ministra spravedlnosti a dalších zaměstnanců Ministerstva spravedlnosti České republiky určených ministrem.

Dalším důležitým nařízením je NGR 29/2013, jehož úkolem je stanovit základní druhy činností Vězeňské služby České republiky po vyhlášení krizových stavů, postup organizačních jednotek Vězeňské služby při řešení některých krizových situací a mimořádných událostí, včetně úkolů souvisejících s jejich řešením, rozsah dokumentace využívané při řešení mimořádných událostí, jakož i statut a jednací řád krizového štábu Vězeňské služby a výstroj a výzbroj příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby při řešení mimořádné události a krizových situací. Specifikuje základní druhy činností Vězeňské služby České republiky po vyhlášení krizových stavů. Jedná se v první řadě o přemístění vězněných osob do jiné věznice nebo vyloučení volného pohybu těchto osob mimo věznici, zpřísnění kontrolní činnosti ve věznicích a rozšíření kapacity věznic dle Typového plánu krizové situace „Narušení zákonitosti velkého rozsahu“, a v neposlední řadě i realizaci plánu vyrozumění a svozu zaměstnanců Vězeňské služby po vyhlášení všech krizových stavů. Základní druhy činností Vězeňské služby po vyhlášení krizových stavů se rozpracovávají v krizovém plánu Vězeňské služby a v dílčím plánu obrany Ministerstva spravedlnosti České republiky.

Určité rezervy vidím v tom, že veškeré cvičné poplachu prováděné každoročně ve věznici, se týkají vždy a pouze řešení mimořádných událostí jako je vzpoura vězňených osob nebo požáru v objektu věznice. Zdá se tedy, že vedení věznice, které připravuje téma cvičného poplachu, nepřikládá důležitost a patřičnou váhu povodním jakou by mělo vzhledem k jejich nepředvídatelnosti. Je samozřejmé, že se zaměřují na pravděpodobnější události ve věznici, ale myslím si, že by přípravu na povodně neměli rozhodně podceňovat. V konečném důsledku jim to ale nelze vytýkat, jelikož hrozba pětisetleté povodně nebo protržení hráze vodního díla Římov, je opravdu velmi málo pravděpodobná. Pro ochranu majetku Vězeňské služby ČR a v konečném důsledku i pro ochranu a zabezpečení vězňených osob a příslušníků, bych doporučila zařadit mezi prověrky akceschopnosti věznice i řešení navozené modelové situace, v tomto případě mimořádné události – povodni. Prověřilo by se dodržování a znalost schválených postupů činností zaměstnanců věznice. Zároveň by se prověřila i úplnost dokumentace k řešení krizových stavů a mimořádných událostí. Příslušníci jsou v rámci každoročního proškolení seznamováni s vnitřními předpisy jak z oblasti bezpečnosti, tak s aktuálními právními předpisy, jenž úzce souvisí s činností Vězeňské služby. Toto celodenní školení zahrnuje také seznámení s riziky určitých mimořádných událostí, avšak vyjma rizika povodní. To souvisí s faktem, že u řadových příslušníků se v době vyhlášení mimořádné události nebo krizového stavu, nevyžadují žádné odborné znalosti ani vědomosti týkající se postupu při povodni. Převažuje zde operační řízení a příslušníci tudíž plní pouze úkoly jím uložené. Týká se to většinou zesíleného střežení na ohrožených místech, převozu vězňených osob nebo provádění záchranných a likvidačních prací.

Největším problémem při déletrvajících povodních je dlouhodobé zajištění dodávky pitné vody. V případě přerušení dodávky do předmětné věznice je připraven záložní zdroj pitné vody, který je schopen chod věznice zabezpečit maximálně po dobu tří dnů.

Dalším významným problémem při této mimořádné události je zásobování věznice potravinami. Tato varianta se týká situace, kdy dojde k neprůjezdnosti přístupových silnic k věznici. Zásoby potravin, jak pro vězňené osoby, tak pro příslušníky, jsou udržovány na množství, jenž vystačí přibližně na čtyři až pět dní.

Při realizaci plánu vyrozumění a svozu zaměstnanců věznice, je povinností všech příslušníků i odborných zaměstnanců, neprodleně se dostavit do věznice. K poskytnutí informací o důvodu vyhlášení plánu vyrozumění a svozu slouží hned ve vstupním prostoru informační tabule, kde je uvedeno mimo důvodu i místo shromaždiště a stanovená výstroj

a výzbroj. Určený velitel shromaždiště, který přijímá přes operační středisko pokyny a rozkazy z krizového štábu věznice, přiděluje přicházejícím zaměstnancům stanoviště, odsouzené osoby a pokyny. Každému příslušníkovi je přidělován pouze takový počet odsouzených osob, který je v souladu s bezpečnostními pravidly. V tomto případě by vychovatelé a speciální pedagogové vybírali vhodné osoby z řad odsouzených. Věznice stabilně disponuje počtem 50 osob, zařazených do skupiny „pracující“. Jejich práce by spočívala v rozvozu písku do prostorů, kterým hrozí zatopení, dále následném naplnění pytlů pískem a rozmístěním na riziková místa, dle pokynů příslušníků. Mezitím by měli psychologové a sociální pracovníci komunikovat s ostatními vězňenými osobami, aby se předešlo nepřiměřenému stresu, jak z nastalé situace, tak i z částečného omezení práv těchto osob. Toto jednání je velmi důležité z důvodu zmírnění možného rizika v podobě vzniku další mimořádné události – nepokojů.

Pokud by došlo k situaci, že opravdu dojde k ohrožení věznice povodní, např. typu Q500, bude nutné, aby krizový štáb připravil a realizoval variantu na rozdělení přítomných zaměstnanců do skupin, a aby byl vyhrazen prostor pro odpočinek.

Jedna ze situací, kterou by také musel krizový štáb řešit, je výpadek elektrického proudu a zprovoznění náhradního zdroje elektrické energie, kdy by přicházelo v úvahu i vyhodnotit možnost odpojení některých částí věznice v rámci úspory energie. A právě v této situaci je v danou chvíli potřeba o několik příslušníků více k zajištění zesíleného střežení a zvýšení kontrolní činnosti, než když bude zdroj energie zachován. Při této variantě by již zřejmě síly věznice nepostačovaly a přistoupilo by se k realizaci součinnostní dohody o vzájemné pomoci a spolupráci vysláním příslušníků z určených spádových věznic nebo i k pomoci ze strany policie.

U grafu číslo 1 je jasně zřetelné, že při hrozbě III. stupně povodňové aktivity, tedy při bezprostředním nebezpečí povodně, bude nutné neprodleně začít s přemísťováním potravin ze skladu ve sklepních prostorech. Potraviny by měly být přenášeny po schodišti do prostorů kuchyně a přilehlých skladů o patro výše. Bohužel se voda může dostat do sklepů již při nízké hladině cca 10 cm. Důvodem jsou větrací otvory ze sklepních prostorů umístěné již několik málo centimetrů nad zemí. Tyto otvory lze při včasné varování zabezpečit a snížit tak následky zátopy na minimum. V roce 2002 byly zabezpečeny pouze částečně a povolily již v prvních minutách zaplavení. Graf je tedy nastíněn bez těchto protipovodňových opatření. K přemísťování potravin by se využilo sil

v podobě odsouzených osob. Ty by pod dozorem příslušníků velených přednostně do těchto prostorů přenášely zásoby potravin o patro výše. Na základě této zkušenosti jsem podala návrh na oddělení logistiky a stavební oddělení směřující k přípravě zabezpečovacích opatření na tyto větrací otvory.

Z grafu číslo 2, který se týká dvora řidičů, je patrné zaplavení stejné jako je výška hladiny, která se dostane až k objektu věznice. Jedná se o dvůr oddělený od vnější části objektu pojízdnou bránou, kdy se voda do této části přelévá právě mezerou pod bránou. Zde je opět možné zmírnit následky zátopy použitím naplněných pytlů s pískem umístěných jako záchytná hráz před bránou. Tímto opatřením by se mohla zátopa zmírnit, ne-li oddálit na dobu, kdy povodňová vlna ustupuje. Při hrozbě vzniku III. stupně povodňové aktivity je nutné vyvést vozidla Vězeňské služby umístěné v garážích a odjet s nimi na vyvýšené bezpečné místo.

Graf číslo 3 znázorňuje vjezd do areálu věznice, jedná se o část, která je důležitou přístupovou cestou pro vjezd složek integrovaného záchranného systému v případě vzniku mimořádné události nebo krizové situace. Vjezd je od okolí oddělen vysunovací bránou. V roce 2002 okolo ní protékala voda, až došlo k zatopení tohoto prostoru na úroveň Q500. Při bezprostřední hrozbě povodně, by se i zde neprodleně započalo se stavbou protipovodňových opatření z pytlů naplněných pískem. Opět by bylo využito sil v podání odsouzených osob pod dozorem příslušníků Vězeňské služby.

V tomto areálu, který je rozdělen na dvory, se v jednom z nich nachází i náhradní zdroj elektrické energie – agregát. Ten byl při povodních 2002 ohrožen a tak se přistoupilo k jeho přesunutí na podstavec. Dnes by již povodně typu Q500 přestál bez úhony. Otázka, která zde však zůstává, se týká dostatku pohonných hmot na zajištění elektrické energie při déletrvajícím výpadku. Ve věznici je celoročně uložena určitá rezerva, ale nelze s absolutní jistotou odhadnout dobu, na kterou vystačí. Zkouška funkčnosti agregátu je prováděna 1x měsíčně. Bylo by tedy vhodné, ihned při varování o možných povodňových ohroženích zabezpečit dostatek pohonných hmot.

Graf číslo 4 se zabývá prostorem pro zásobování potravinami i jinými potřebnými věcmi. Tento dvůr bude bez protipovodňových opatření silně zasažen. Ochrana je zde velmi důležitá i z hlediska ohrožení sklepů s potravinami. Zde by se také využilo sil

odsouzených osob pod dozorem určeného příslušníka. Podala jsem na oddělení logistiky a stavební oddělení návrh na výměnu nevyhovujících vchodových dveří.

Graf číslo 5 ukazuje zatopení prádelny se skladem prádla pro vězněné osoby a žehlírny. Jsou zde umístěny průmyslové pračky, žehličky a šicí stroje na opravu prádla. Bohužel jsou tyto prostory umístěny ve stejné úrovni jako sklepy a voda by se tam mohla vlévat nezajištěnými otvory i dveřmi. Z důvodu nepřestěhovatelných průmyslových spotřebičů je opět v zájmu věznice, poskytnout těmto prostorům účinnou protipovodňovou ochranu za využití sil a prostředků vazební věznice. Opět byla podána na oddělení logistiky a stavební oddělení žádost o posouzení vhodnosti umístění vyhovujících dveří a o zabezpečení větracích otvorů.

Graf číslo 6 se týká kuchyně a jídelny, které by ani při povodni Q500 neměly být ohroženy. Jiná situace by však nastala při zvláštní povodni se vznikem průlomové vlny z poškozeného vodního díla Římov. V tomto případě by byla zatopena tato část přibližně do výše 30 cm. Jednalo by se zde o jednu z nejdůležitějších ochranných opatření. Neboť jen provozuschopná kuchyně a dostatek potravin zaručí pořádek a bezpečnost ve věznici a předchází další mimořádné události – evakuaci vězněných osob pro nedostatečné potravinové zabezpečení, které by ani z bezpečnostního hlediska nebylo možné realizovat. Další mimořádná událost, která by v této nepříznivé situaci přicházela v úvahu, jsou nepokoje a vzpoury vězněných osob. Jediným přijatelným řešením v této krizové situaci by bylo zajištění dovozu potravin prostřednictvím lodí k areálu věznice.

Graf číslo 7 ukazuje, že ani šatny příslušníků by při povodni Q500 nezůstaly ušetřeny. Zatopení by je zasáhlo po překonání schodiště, a to do výše maximálně 2 cm. Tomuto malému zaplavení by se dalo zcela zabránit protipovodňovou bariérou. Pokud ale zvážím potřebnost přístupu příslušníků do těchto místností, vzniklé nepatrné škodě a potřebě sil a prostředků na jiných rizikovějších místech, zdají se mi tato opatření jako zbytečná.

Graf číslo 8 znázorňuje zaplavení prostoru suterénu věznice, kde se již nachází celý pro vězněné osoby. Po tom, co hladina vody v areálu věznice překoná schody o výšce cca 39 cm, začne přetékat i do suterénu. V roce 2002 vnikla i přes protipovodňová opatření do

těchto prostorů voda. Jednalo se o hladinu ve výši necelých 2 cm. Bez těchto bariér by hrozilo zatopení do výše až 11 cm. Evakuace vězňených osob je tedy při vyhlášení III. stupně ohrožení prvořadým úkolem zaměstnanců Vězeňské služby. Proto je nutné jednat s dostatečným předstihem, jelikož zákony hovoří jasně a při dnešní přeplněnosti věznic, znamená přemístění těchto vězňených osob mnohé administrativní úkony. Ve výkonu vazby totiž platí, že se odděleně umisťují muži od žen, obvinění, proti kterým je vedeno společné řízení, obvinění od odsouzených a obvinění s infekčním nebo duševním onemocněním.

Graf 9 nastiňuje prostor se záložním zdrojem pitné vody. Tento prostor byl vytypován až na základě povodní v roce 2002. Je zde tedy částečná záruka udržení provozuschopnosti tohoto důležitého zdroje pitné vody. Opět zde ale vyvstává otázka, zda bude zdroj dostačující při déletrvajících povodních. Jiná situace by opět nastala při zvláštní povodni vodního díla Římov. V tomto případě by byl tento prostor zatopen do výše 30 cm.

Graf číslo 10 znázorňuje, že hlavní prostor pro organizování, velení a koordinaci sil a prostředků Vězeňské služby zůstane i při povodni Q500 nezaplaven. Jiná situace by však nastala při zvláštní povodni se vznikem průlomové vlny z poškozeného vodního díla Římov. V tomto případě by operační středisko bylo zatopeno do výše 30 cm.

Potvrdila se výzkumná otázka, že „Je možné zachovat při této mimořádné události – povodni, předpisy stanovenou ochranu a zabezpečení vězňených osob“.

Vzhledem k vyhlášení mimořádné události – povodni a stavu ohrožení věznice, by mohla být omezena práva vězňených osob, a to v rámci vyšetření dostatečného množství příslušníků na záchranné a zabezpečovací práce ve věznici i k realizaci zesíleného střežení v areálu věznice. Po dobu trvání stavu ohrožení věznice platí zákaz realizace vycházek, zájmových a sportovních aktivit, návštěv blízkých osob, advokátů, orgánů činných v trestním řízení. U osob ve výkonu trestu odnětí svobody dojde k okamžitému přerušení odchodů na vnější i vnitřní pracoviště, k přerušení plnění programů zacházení a jejich sil bude využito k zabezpečovacím pracím při ochraně ohrožených prostorů věznice pod dozorem příslušníků Vězeňské služby.

V omezeném rozsahu by bylo pouze poskytováno předvádění osob do zdravotního střediska uvnitř věznice. Úplně pozastaveno by bylo zajišťování eskort vězňů osob, ať už k soudům nebo k přemístění do jiných věznic. V plném rozsahu by byla zabezpečována 3x denně strava.

Další okrajově zkoumanou oblastí této problematiky je možnost průlomové vlny z poškozeného vodního díla Římov. Vodní dílo Lipno objekt vazební věznice neohrožuje. Nejnejpříznivější variantou poruchy vodního díla Římov je eroze hráze při jejím přelití. Znamenalo by to největší možný rozsah následků zátopy z tohoto díla. Jednalo by se o třetí stupeň povodňové aktivity, kdy by bylo dosaženo kritických hodnot sledovaných jevů a skutečností na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti současně se zahájením nouzových opatření. Příchod čela průlomové vlny k Vazební věznici České Budějovice se očekává nejpozději do 3 hodin. To je čas na vyrozumění, varování, provedení evakuace, realizaci zabezpečovacích prací a dalších ochranných opatření. Předpokládá se, že povodňová vlna vydrží v této části až čtyři hodiny.

Pro věznici by tato událost představovala vysoké riziko ohrožení. Zaplaveno by bylo částečně i celé přízemí. Vzhledem ke krátkému časovému úseku od vyhlášení třetího stupně povodňové aktivity by odpadla možnost pomoci ze spádových věznic při zabezpečovacích pracích, nerealizovalo by se ani přemístění vězňů osob do jiných věznic z důvodu ohrožení bezpečnosti. Neprodleně by bylo nutné stažení vězňů osob z venkovních pracovišť, okamžitá realizace plánu vyrozumění a svozu zaměstnanců věznice, započetí zvýšené kontrolní činnosti a započetí záchranných prací se zesíleným střežením na určených místech.

5 Závěr

Touto prací jsem prokázala, že Vazební věznice České Budějovice je schopna při včasné varování zvládnout povodně až do výše Q500, a to bez porušení zásad ubytování vězňených osob, jejich zabezpečení i ochrany.

Mezi největší rizika jsem od počátku mé práce řadila problematické přemísťování osob ve výkonu vazby ze suterénních prostorů, u kterých hrozí při povodni Q500 zatopení do výše cca 11cm. Při dnešní přeplněnosti věznice by tato skutečnost znamenala výrazné zvýšení administrativních úkonů pro nezbytné zachování bezpečnosti. Tomuto problému však nahrává skutečnost, že je Vazební věznice České Budějovice jedinou věznicí v Jihočeském kraji, a tudíž je vždy nutné počítat s určitou rezervou pro příjem osob do výkonu vazby a trestu. V případě zaplavení okolí věznice tedy nepředpokládám nástupy těchto osob do výkonu, proto by přemísťování ze suterénních prostorů nemělo přinést žádné neřešitelné problémy. Existuje zde i možnost krizového rozšíření kapacity věznice.

Další sledovanou rizikovou skutečností bylo zajištění stravování. Při včasné varování nevzniká problém s přemístěním potravin ze sklepních prostorů vzhledem k dostatečné personální kapacitě, ale zajisté by nastal při déletrvajícím povodni, kdy by věznice nemohla být delší dobu zásobována. Při hrozící mimořádné události, by tedy mělo být okamžitě započato se zvýšeným zásobováním potravinami. Vyhovující prostory na uskladnění zásob ve věznici by po mém průzkumu byly k využití téměř okamžitě.

Na základě těchto výsledků jsem podala návrh na oddělení logistiky a stavební oddělení směřující k přípravě zabezpečovacích opatření u skladu potravin i prostoru pro zásobování potravinami. Návrh padl také na vyčlenění dostupných regálových konstrukcí pro případné umístění nouzových zásob potravin.

Výsledky grafů poukazují na bezpečné umístění náhradního zdroje elektrické energie – agregátu. Otázka, která zde však zůstává, se týká dostatku pohonných hmot na zajištění elektrické energie při déletrvajícím výpadku. Ve věznici je celoročně uložena určitá rezerva, ale nelze s absolutní jistotou odhadnout dobu, na kterou vystačí. Bylo by tedy vhodné, ihned při možném povodňovém ohrožení věznice, zabezpečit dostatek pohonných hmot.

Jako bezpečný se jeví i prostor se záložním zdrojem pitné vody. Tento prostor byl vytypován až na základě povodní v roce 2002. Je zde tedy částečná záruka udržení provozuschopnosti tohoto důležitého zdroje při vzniku mimořádné události - povodni.

Opět zde ale vyvstane otázka, zda bude zdroj dostačující při déletrvajících povodních. Tato otázka a návrh na související opatření realizované při ohrožení věznice zatím zůstává nezodpovězena a nachází se na úrovni konzultací.

Bohužel prostory v objektu Vazební věznice České Budějovice, které jsou odděleny od okolí pouze branami, budou zřejmě i přes protipovodňové bariéry z pytlů naplněných pískem částečně zaplaveny.

Další okrajově zkoumanou oblastí této problematiky byla možnost průlomové vlny z poškozeného vodního díla Římov. Znamenalo by to největší možný rozsah následků zátopy z tohoto díla. Jednalo by se o třetí stupeň povodňové aktivity, kdy by bylo dosaženo kritických hodnot sledovaných jevů a skutečností na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti, současně se zahájením nouzových opatření. Příchod čela průlomové vlny k Vazební věznici České Budějovice by se očekával nejdéle do 3 hodin. Pro věznici by tato událost představovala vysoké riziko ohrožení. Zaplaveno by zřejmě bylo částečně i celé přízemí. Vzhledem ke krátkému časovému úseku od vyhlášení třetího stupně povodňové aktivity by odpadla možnost pomoci ze spádových věznic, nerealizovalo by se ani přemístění vězňů do jiných věznic.

Při vyhlášení mimořádné události povodni a stavu ohrožení věznice mohou být částečně omezena práva vězňů v rámci vyšetření dostatečného množství příslušníků na záchranné a zabezpečovací práce ve věznici i k realizaci zesíleného střežení v areálu věznice. Po dobu trvání stavu ohrožení věznice také platí zákaz realizace vycházek, zájmových a sportovních aktivit, návštěv blízkých osob, advokátů, orgánů činných v trestním řízení. U osob ve výkonu trestu odnětí svobody dojde k okamžitému přerušení odchodů na vnější i vnitřní pracoviště, k přerušení plnění programů zacházení a jejich sil bude využito k zabezpečovacím pracím při ochraně ohrožených prostorů věznice.

V omezeném rozsahu by bylo poskytováno předvádění osob do zdravotního střediska uvnitř věznice. Úplně pozastaveno by bylo zajišťování eskort vězňů, ať už k soudům nebo k přemístění do jiných věznic. V plném rozsahu by byla zabezpečována 3x denně strava. K výraznému omezení by došlo i v umývání vězňů, z důvodu úspory pitné vody.

Na základě tohoto shrnutí považuji za velmi důležité zajistit neprodleně všechny dostupné občanské zaměstnance z řad psychologů, speciálních pedagogů, vychovatelů

a sociálních pracovníků k poskytování základních informací vězněným osobám, aby se včas předešlo možnosti vzniku nepokojů a vzpoury.

Vyhodnocením výsledků bylo potvrzeno, že Vazební věznice České Budějovice dostatečným způsobem řeší přípravu na mimořádné události – povodně. Je tedy schopna zvládnout další povodně, aniž by porušila předpisy stanovenou ochranu a zabezpečení vězněných osob.

Na základě výsledků této práce byl zjištěn stav ohrožení věznice při zatím nejvyšší známé povodni v roce 2002, tedy Q500. Tyto výsledky jsem konzultovala s pamětníky zátopy ve vazební věznici a potěšilo mě, že můj výzkum se ve většině případů potvrdil.

6 Seznam použitých zdrojů

- 1) KOVÁŘ, Daniel. *Budějovice a velká voda*. České Budějovice: Bohumír Němec - VEDUTA, 2002. ISBN 80-903040-2-8.
- 2) *České vězeňství: odborný časopis Vězeňské služby České republiky*. Praha: generální ředitelství Vězeňské služby ČR, roč. 2009, č. 4. ISSN 1213-9297
- 3) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Pokyny ředitelky Vazební věznice České Budějovice ze dne 15. listopadu 2013, plán technicko organizačních opatření a záchranných prací ve Vazební věznici České Budějovice ke snížení následků zátopy.
- 4) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice č. 20, ze dne 20. prosince 2014, kterým se stanoví postup vazební věznice poskytnutí pomoci při odstraňování škod po živelných pohromách nebo kalamitních situacích.
- 5) ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73.
- 6) ČESKO. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 109, ze dne 21. dubna 1994, kterou se vydává řád výkonu vazby.
- 7) ČESKO. Zákon č.293/1993 Sb. o výkonu vazby, In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1993, částka 74
- 8) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Sbírka nařízení generálního ředitele č. 4, ze dne 1. února 2015, kterým se stanoví postup vazebních věznic, věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence při vzniku nepokojů nebo jiných hromadných vystoupení vězňených osob.
- 9) ČESKO. Zákon č.169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1999, částka 58
- 10) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Nařízení generálního ředitele č. 1, ze dne 10. ledna 2013, o mimořádných událostech ve Vězeňské službě České republiky.
- 11) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Nařízení generálního ředitele č. 29, ze dne 24. června 2013, kterým se stanoví základní druhy činností Vězeňské služby ČR po vyhlášení krizových stavů, postup organizačních jednotek při řešení některých krizových situací a mimořádných událostí.
- 12) ČESKO. Zákon č.222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky, In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1999, částka 76

- 13) VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Nařízení generálního ředitele č. 35, ze dne 15. října 2012, o činnosti Vězeňské služby ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu Vězeňské služby ČR.
- 14) ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73.
- 15) ČESKO. Zákon č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti., In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2005, částka 143
- 16) ČESKO. MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI. Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 345, ze dne 21. prosince 1999, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.
- 17) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Nařízení generálního ředitele č. 1, ze dne 1. ledna 2012, kterým se vyhláší Dohoda o spolupráci a vzájemné pomoci mezi Vězeňskou službou ČR a Policií ČR.
- 18) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice č. 1, ze dne 10. ledna 2013, o činnosti po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu ve Vazební věznici České Budějovice.
- 19) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice č. 2, ze dne 25. ledna 2013, kterým se upravují některé podrobnosti postupu při hlášení mimořádných událostí ve Vazební věznici České Budějovice.
- 20) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Pokyny ředitelky Vazební věznice České Budějovice ze dne 15. března 2012, pro řešení zvláštní povodně vodního díla Římov a Lipno I.
- 21) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice č. 13, ze dne 1. října 2012, které stanoví zásady vnitřní bezpečnosti ve Vazební věznici České Budějovice především při vzniku mimořádné události a režim pohybu vězňených osob v objektu vazební věznice i mimo prostory vazební věznice.
- 22) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Pokyny ředitelky Vazební věznice České Budějovice ze dne 15. března 2012, seznam základních opatření při vzniku vybraných mimořádných událostí s přílohou „Plán ochrany území pod vodním dílem před zvláštní povodní – Lipno I a Římov“.
- 23) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Pokyny ředitelky Vazební věznice České Budějovice ze dne 3. března 2013, operační plán Vězeňské služby České republiky – Vazební věznice České Budějovice „ Přemístění vězňených osob do jiné věznice“.

- 24) SYRUČEK, Milan. *Voda, jak ji neznáme*. Praha: Epoque, 2011. ISBN 978-80-7425-105-4.
- 25) BRATRYCH A KOL. *Živel voda*. Praha: Koniklec, 2005. ISBN 80-902606-6-7.
- 26) ČESKO. *Povodně jako mimořádná událost*. Brno: Masarykova univerzita Ekonomicko-správní fakulta, 2012. ISBN 978-80-210-6050-0.
- 27) KOVÁŘ, Milan. *Ochrana před povodněmi*. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-499-3.
- 28) ČESKO. Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2001, částka 98.
- 29) Povodňový plán statutárního města České Budějovice. STATUTÁRNÍ MĚSTO ČESKÉ BUDĚJOVICE. [online]. [cit. 2015-12-01].
- 30) Povodňový plán Povodí Vltavy. POVODÍ VLTAVY. [online].
- 31) ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice č. 1, ze dne 1. ledna 2014, kterým stanoví vnitřní řád pro odsouzené zařazené k výkonu trestu do věznice s dozorem

Seznam příloh

Příloha A – Popis toku Malše

Příloha B – Popis toku Vltava

Příloha C – Mapa zaplavení z vodního díla Římov

Příloha D - Pohled na Vazební věznici Č.B. nedaleko soutoku řek Malše a Vltavy

Příloha E – Přehled všech norem upravujících krizové řízení a činnost VS ČR

Příloha A

Tok: Malše   **Stanice:** Roudné

Stupně povodňové aktivity: [cm]   [m³·s⁻¹]

bdělost   160   43,7

pohotovost   210   65,6

ohrožení   270   96,2

Průměrný roční stav: 50   [cm]

Průměrný roční průtok: 7,26 [m³·s⁻¹]

Četnost hlášení SPA:

I.   1 x denně

II.   2 x denně

III.   3 hodinové hlášení

Nejvyšší zaznamenané vodní stavy:

[cm]   V. - XI.   [cm]   XII. - IV.

465   13.08.2002   500   14.03.1940

450   17.07.1941

446   09.07.1954

414   21.07.1959

395   14.05.1996

370   24.07.1957

359   02.07.1975

Platnost SPA pro úsek toku:

soutok se Stropnicí - ústí do Vltavy

Kritické místo:

Doudleby, Plav, Roudné, České Budějovice

N-leté průtoky: Q₁ Q₅ Q₁₀ Q₅₀ Q₁₀₀
[m³·s⁻¹]   55   153   213   395   494

Mapa v měřítku 1:50 000 :

Příloha B

Tok: Vltava   **Stanice:** České Budějovice

Stupně povodňové aktivity: [cm] [m³.s⁻¹]

bdělost	300	244
pohotovost	370	361
ohrožení	430	489

Platnost SPA pro úsek toku:

ústí Malše - vtok do VD Hněvkovice

Kritické místo:

České Budějovice, Hluboká

Průměrný roční stav: 52 [cm]

Průměrný roční průtok: 27,6 [m³s⁻¹]

Četnost hlášení SPA: I. 2 x denně

II. 3 x denně

III. 3hodinové hlášení

N-leté průtoky: Q₁ Q₅ Q₁₀ Q₅₀ Q₁₀₀

[m³s⁻¹]   172 350 452 751 908

Nejvyšší zaznamenané vodní stavy:

[cm] V. - XI.   [cm] XII. - IV.

652 13.08.2002

520 26.08.1925

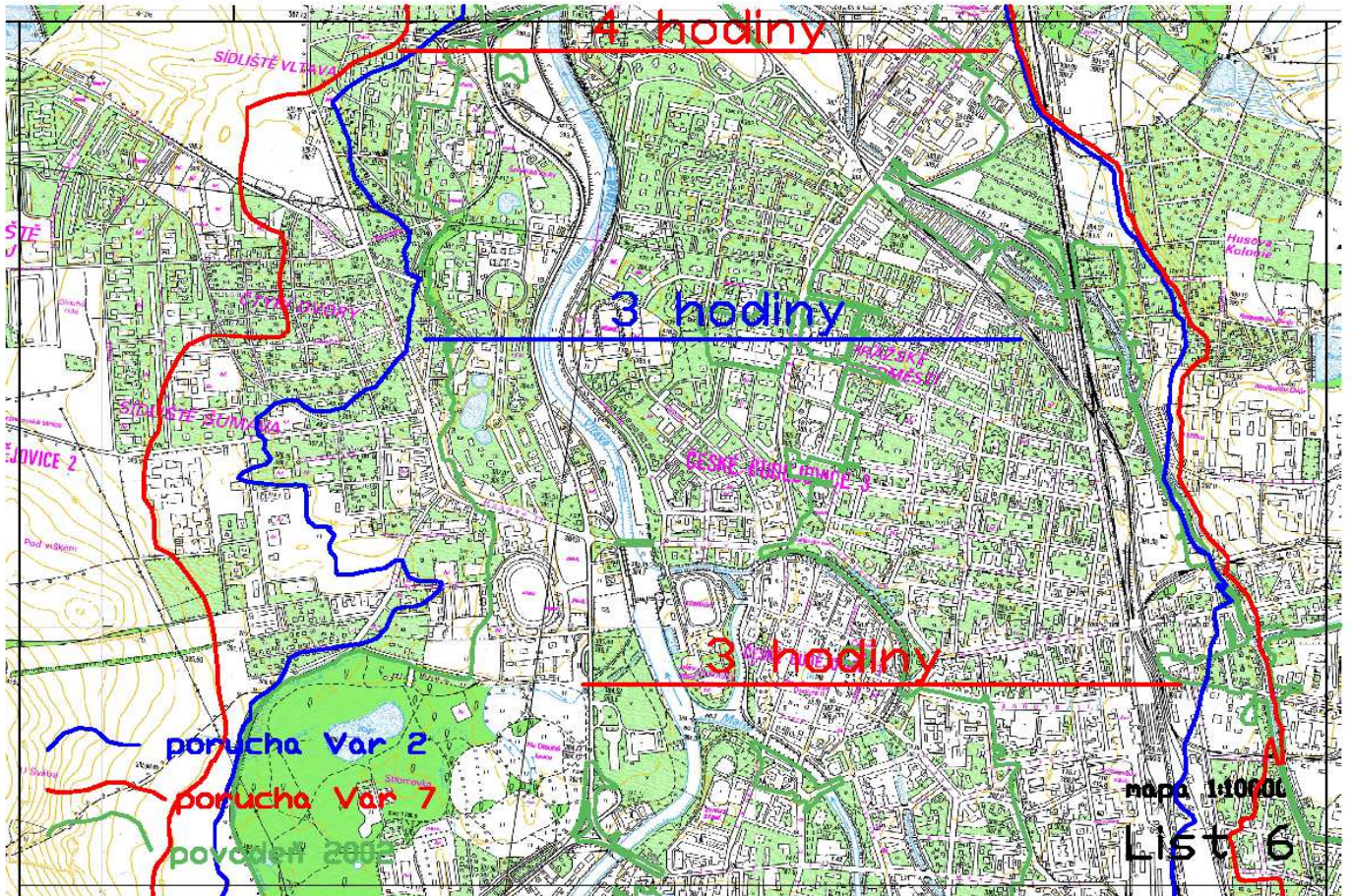
510 08.07.1954

390 14.05.1996

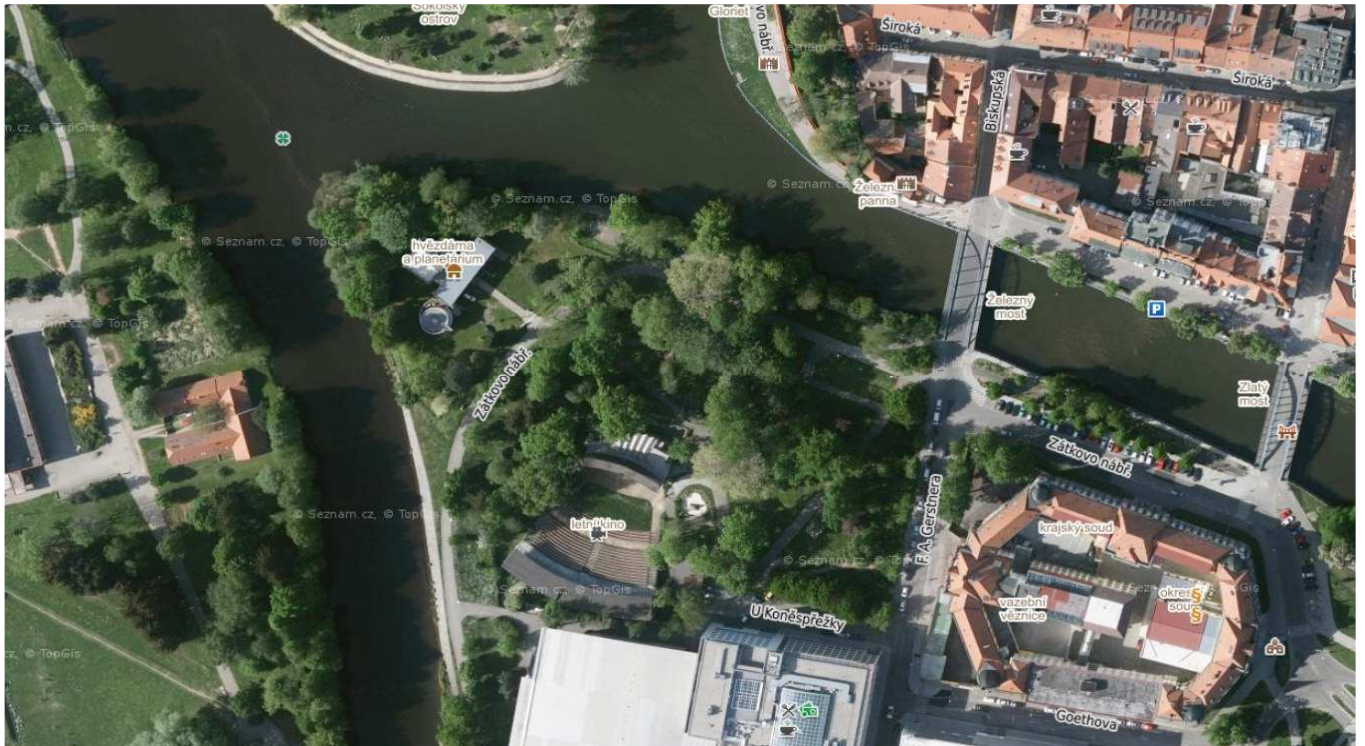
Mapa v měřítku 1:50 000 :

Příloha C

Příloha D

Příloha E

ÚSTAVNÍ ZÁKONY

- ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky
- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

ZÁKONY

- č.169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody
- č. 293/1993 Sb. o výkonu vazby
- č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky
- č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti
- č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
- č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky
- č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky
- č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky
- č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

- č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon)
- č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon)
- č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou
- č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
- č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- č. 374/2011 Sb. o zdravotnické záchranné službě

NAŘÍZENÍ VLÁDY

- Strategie ochrany před povodněmi pro území České republiky schválená vládou usnesením č.328/2000 Sb.

VYHLÁŠKY

- Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby.
- Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 345/1999, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí ČR č.236/2002 Sb., o způsobu a rozsahu zpracování návrhu a stanovování záplavových území.

- Vyhláška Ministerstva vnitra ČR č.380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.
- Metodický pokyn ministerstva životního prostředí k zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby. (Věstník MŽP č.7/2003)
- Metodický pokyn ministerstva životního prostředí pro stanovení účinků zvláštních účinků zvláštních povodní a jejich začlenění do povodňových plánů. (Věstník MŽP č.7/2000)
- Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému
- Ministerstva průmyslu a obchodu č. 225/2001 Sb., kterou se stanoví postup při vzniku a odstraňování stavu nouze v teplárenství
- Ministerstva průmyslu a obchodu č. 334/2009 Sb., o stavech nouze v plynárenství
- Ministerstva průmyslu a obchodu č. 80/2010 Sb., o stavu nouze v elektroenergetice a o obsahových náležitostech havarijního plánu
- **METODICKÝ POKYN** Ministerstva průmyslu a obchodu č. 3/2002 pro zpracování Havarijních plánů

ZÁVAZNÉ POKYNY GENERÁLNÍHO ŘEDITELE VS ČR

- Sbírka nařízení generálního ředitele č. 4/2015, kterým se stanoví postup vazebních věznic, věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence při vzniku nepokojů nebo jiných hromadných vystoupení vězněných osob.
- Nařízení generálního ředitele č. 1/2013, o mimořádných událostech ve Vězeňské službě České republiky.
- Nařízení generálního ředitele č. 29/2013, kterým se stanoví základní druhy činností Vězeňské služby ČR po vyhlášení krizových stavů, postup organizačních jednotek při řešení některých krizových situací a mimořádných událostí.

- Nařízení generálního ředitele č. 35/2012, o činnosti Vězeňské služby ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu Vězeňské služby ČR.
- Nařízení generálního ředitele č. 1/2012, kterým se vyhláší Dohoda o spolupráci a vzájemné pomoci mezi Vězeňskou službou ČR a Policií ČR.

ZÁVAZNÉ POKYNY ŘEDITELKY VAZEBNÍ VĚZNICE ČESKÉ BUDĚJOVICE

- Pokyny ředitelky Vazební věznice České Budějovice - plán technicko organizačních opatření a záchranných prací ve Vazební věznici České Budějovice ke snížení následků zátopy.
- Nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice č. 20/2014, kterým se stanoví postup vazební věznice poskytnutí pomoci při odstraňování škod po živelných pohromách nebo kalamitních situacích.
- Nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice č. 1/2013, o činnosti po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu ve Vazební věznici České Budějovice.
- Nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice č. 2/2013, kterým se upravují některé podrobnosti postupu při hlášení mimořádných událostí ve Vazební věznici České Budějovice.
- Pokyny ředitelky Vazební věznice České Budějovice pro řešení zvláštní povodně vodního díla Římov a Lipno I.
- Nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice č. 13/2012, které stanoví zásady vnitřní bezpečnosti ve Vazební věznici České Budějovice především při vzniku mimořádné události a režim pohybu vězňených osob v objektu vazební věznice i mimo prostory vazební věznice.

- Pokyny ředitelky Vazební věznice České Budějovice, seznam základních opatření při vzniku vybraných mimořádných událostí s přílohou „Plán ochrany území pod vodním dílem před zvláštní povodní – Lipno I a Římov.
- Pokyny ředitelky Vazební věznice České Budějovice, operační plán Vězeňské služby České republiky – Vazební věznice České Budějovice „ Přemístění vězněných osob do jiné věznice“.
- Nařízení ředitelky Vazební věznice České Budějovice č. 1/2014, kterým stanoví vnitřní řád pro odsouzené zařazené k výkonu trestu do věznice s dozorem